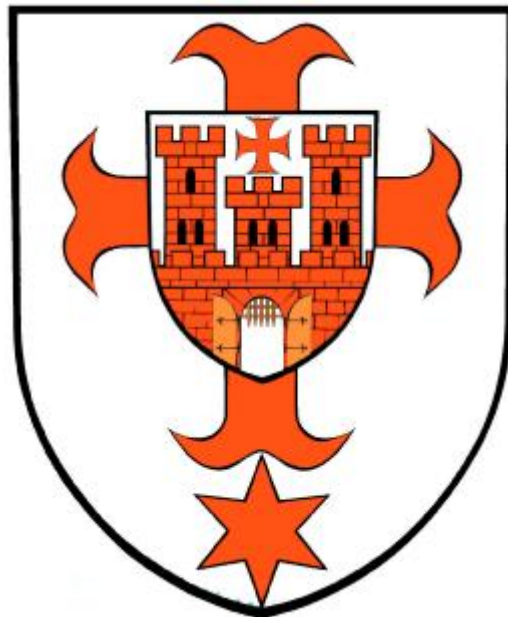

Załącznik do UCHWAŁY NR XXVI/189/05
Rady Powiatu w Kluczborku
z dnia 28 lutego 2005 roku

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU KLUCZBORSKIEGO

Luty 2005

SPIS TREŚCI

<u>I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego</u>	3
<u>II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu kluczborskiego</u>	4
1. <u>Ogólna charakterystyka powiatu kluczborskiego</u>	4
2. <u>Sfera społeczna</u>	5
2.1. <u>Sytuacja demograficzna powiatu</u>	5
2.2. <u>Warunki i jakość życia mieszkańców</u>	6
2.3. <u>Informacja o stanie i strukturze bezrobocia</u>	7
2.4. <u>Oświata i pomoc społeczna</u>	8
2.5. <u>Kultura, sport i turystyka</u>	12
2.6. <u>Ochrona zdrowia</u>	16
3. <u>Środowisko przyrodnicze powiatu kluczborskiego</u>	21
3.1. <u>Warunki klimatyczne</u>	21
3.2. <u>Roślinność</u>	22
3.2. <u>Walory przyrodnicze i krajobrazowe</u>	23
3.4. <u>Wody powierzchniowe</u>	25
4. <u>Zagospodarowanie przestrzenne - infrastruktura techniczna</u>	27
4.1. <u>Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska</u>	27
<u>przyrodniczego</u>	27
4.2. <u>Infrastruktura techniczna</u>	31
4.2.1. <u>System komunikacji</u>	31
4.2.2. <u>Gospodarka wodno-ściekowa</u>	36
4.2.3. <u>Elektroenergetyka</u>	37
4.2.4. <u>Gazownictwo</u>	38
4.2.5. <u>Telekomunikacja</u>	38
4.2.6. <u>Gospodarka odpadami</u>	39
5. <u>Gospodarka powiatu</u>	39
<u>III. Kierunki rozwoju powiatu i związane z tym zadania służące poprawie</u> <u> sytuacji w powiecie kluczborskim</u>	42
1. <u>Sfera społeczna</u>	43
1.1. <u>Poprawa sytuacji na rynku pracy</u>	44
1.2. <u>Rozwój oświaty</u>	43
1.3. <u>Ochrona zdrowia i pomoc społeczna</u>	43
1.4. <u>Infrastruktura techniczna</u>	44
1.4.1. <u>Drogi</u>	47
1.4.2. <u>Poprawa stanu środowiska naturalnego</u>	44
1.4.3. <u>Turystyka na obszarach wiejskich</u>	52
<u>IV. Realizacja zadań i projektów</u>	52
<u>V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na</u> <u> terenie powiatu</u>	53
<u>VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć planu</u>	54
<u>VII. Plan finansowy</u>	55
<u>VIII. System wdrażania</u>	56

I. Obszar i czas realizacji planu rozwoju lokalnego powiatu kluczborskiego

Plan rozwoju lokalnego (PRL) opracowano dla obszaru powiatu kluczborskiego. Plan obejmuje lata 2005 – 2006 (opracowanie szczegółowe) oraz 2007 – 2013 (opracowanie koncepcyjne) zgodnie z okresami planowania w Unii Europejskiej.

Opracowanie projektu PRL Starosta Kluczborski powierzył Zarządzeniem Nr 4 z dnia 5.05.2004 r. powołanemu przez niego wcześniej Powiatowemu Zespołowi Ds. Przygotowania i Wdrażania Projektów Współfinansowanych Ze Środków Strukturalnych Unii Europejskiej Zarządzeniem Nr 25/2003 r. z dnia 9.12.2003 r. w składzie:

- 1) Mieczysław Czapliński – wicestarosta – przewodniczący zespołu,
- 2) Waclaw Wnętrzak – naczelnik Wydziału Współpracy Europejskiej, Kultury, Sportu i Turystyki - powiatowy koordynator Opolskiego Programu Przygotowania do Funduszy Strukturalnych – sekretarz zespołu,
- 3) Maria Żurek – gł. specjalista w Wydziale Współpracy Europejskiej, Kultury, Sportu i Turystyki,
- 4) Piotr Nowak – inspektor w Wydziale Współpracy Europejskiej, Kultury, Sportu i Turystyki,
- 5) Bogdan Łatka – podinspektor w Wydziale Współpracy Europejskiej, Kultury, Sportu i Turystyki,
- 6) Jolanta Krzysztofowicz - naczelnik Wydziału Edukacji,
- 7) Tomasz Białaszczyk, - naczelnik Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa,
- 8) Piotr Cichocki – naczelnik Wydziału Ochrony Ludności i Spraw Obronnych,
- 9) Mieczysław Zaleciński - naczelnik Wydziału Ochrony i Promocji Zdrowia,
- 10) Ryszard Podwika – pełnomocnik ds. Mienia i Opieki Społecznej,
- 11) Krzysztof Lewandowski – naczelnik Wydziału Budownictwa,
- 12) Andrzej Perski – naczelnik Wydziału Gospodarki Mieniem Powiatu,
- 13) Rafał Gajek - naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami,
- 14) Adam Radom – audytor wewnętrzny,
- 15) Elżbieta Gabryś – dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy,
- 16) Kazimierz Sztajglik – dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych,
- 17) Iwona Hrynyszyn – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Funkcję koordynatora ds. rozwoju lokalnego Starosta Kluczborski powierzył przewodniczącemu Zespołu – Mieczysławowi Czaplńskiemu

II. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza powiatu kluczborskiego

1. Ogólna charakterystyka powiatu kluczborskiego

Powiat Kluczborski o powierzchni liczącej 852 km², zamieszkiwany przez 71 224 osoby (31.12.2002) administracyjnie podzielony jest na cztery gminy: Kluczbork, Wołczyn, Byczyna i Lasowice Wielkie – trzy pierwsze to gminy miejsko-wiejskie, czwarta to gmina wiejska. W skład powiatu wchodzi trzy miasta: Kluczbork, Wołczyn i Byczyna oraz 79 sołectw z czego w gminie Kluczbork znajdują się 23 sołectwa, w gminie Byczyna 23, w gminie Wołczyn 20 oraz w gminie Lasowice Wielkie 13 sołectw. Na jego terytorium krzyżują się szlaki kołowe dróg krajowych nr 11 Gliwice – Poznań oraz nr 45 Opole – Łódź, co w efekcie sprzyja rozwojowi komunikacji osobowej i transportowej zarówno w głąb kraju jak i poza jego granice (Niemcy i Czechy).

Miasto Kluczbork to również ważny węzeł kolejowy z liniami łączącymi: Katowice – Wrocław, Katowice – Poznań oraz kierunkami: Częstochowa i Opole.

Powiat Kluczborski położony jest na Nizinie Śląskiej nad rzeką Stobrawą – prawym dopływem Odry, w północnej części województwa Opolskiego obejmującego południowo-zachodnią część kraju prastarej piastowskiej ziemi śląskiej. Ze względu na swe położenie pod względem ukształtowania powierzchni Powiat Kluczborski należy do terenów nizinnych. Zdecydowana część jego obszaru nie wykracza poza wysokość 250 m n.p.m.. W krajobrazie dominują więc tereny nizinne, a występujące nierówności terenu - deniwelacje z reguły nie wykraczają poza wartości 20-40 m.

Powiat kluczborski ma charakter rolniczo – przemysłowy wynikający z jego tradycji i historii. W sektorze rolnictwa istnieje jeszcze rozdrobnienie gospodarstw rolnych, z tendencją do ich powiększania poprzez przekształcenie własnościowe i organizacyjne. W przemyśle wiodące gałęzie to: przemysł maszynowy, dziewiarski, spożywczy i budowlany. Dynamicznie rozwijają się również inne branże jak: handel, transport, przetwórstwo rolno – spożywcze, szeroko rozumiane usługi. Znaczna część istniejących w powiecie firm ulega w ostatnich latach przekształceniom własnościowym, a dawne państwowe zakłady sprywatyzowały się tworząc spółki.

2. Sfera społeczna

2.1. Sytuacja demograficzna powiatu

Ludność powiatu kluczborskiego według informacji GUS na podstawie przeprowadzonego w 2002 r. Narodowego Spisu Powszechnego liczy 71 224 osoby. W porównaniu do danych z początku 2001 roku ludność zmniejszyła się o 281 osób. W porównaniu do roku 1998 liczba mieszkańców powiatu zmniejszyła się o 1485 osób tj. o 2,04 %. W powiecie wśród mieszkańców zachowuje się względna równowaga pomiędzy kobietami a mężczyznami.

Tabela 1. Ludność według płci

L.p.	Odniesienie	Ogółem w liczbach bezwzględnych	Mężczyźni	Kobiety	Kobiety na 100 mężczyzn
1	Ogółem powiat	71 224	34 822	36 402	105
2	Miasto	36 513	17 580	18 933	108
3	Wieś	34 711	17 242	17 469	101
4	Województwo	1 061 009	546 170	514 839	106

Tabela 2. Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku

L.p	Wiek	Ogółem powiat	Miasto			Wieś		
			Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1	Przedprodukcyjny	16 961	8 497	4 444	4 053	8 464	4 314	4 150
2	Produkcyjny	43 848	23 063	11 599	11 464	20 785	11 110	9 675
3	Poprodukcyjny	10 415	4 953	1 537	3 416	5 462	1 426	4 036

Wiek przedprodukcyjny od 0-17 lat

Wiek produkcyjny – mężczyźni od 18-64 lat; kobiety od 18-59

Wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej; kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Ogółem na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 62 osoby w wieku nieprodukcyjnym. W tym:

- w mieście – 58

- na wsi – 67

Ten sam wskaźnik dla całego powiatu, w ujęciu mężczyźni i kobiety, wygląda następująco:

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada:

- 52 osoby w wieku nieprodukcyjnym wśród mężczyzn;

- 74 osoby w wieku nieprodukcyjnym wśród kobiet.

O tym wyniku stanowi grupa osób w wieku poprodukcyjnym, gdzie zarówno na terenie miasta jak i obszarach wiejskich, ilość kobiet jest ponad dwukrotnie większa od mężczyzn.

2.2. Warunki i jakość życia mieszkańców

Tabela 3. Warunki mieszkaniowe mieszkańców powiatu kluczborskiego na tle regionu.

L.p.	Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe ogółem	Zasoby mieszkaniowe			
			Ogółem	Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	Przec. pow. użytkowa	
					1mieszkania w m ²	na 1 osobę
1.	Województwo opolskie	369 772	332 786	3,38	76,8	22,7
2.	Gmina Wołczyn	4 612	4 541	3,45	70,6	20,5
3.	Gmina Buczyna	3 131	3 027	3,54	75,4	21,3
4.	Gmina Lasowice Wielkie	2 354	12 652	4,06	97,2	24,0
5.	Gmina Kluczbork	13 855	2 040	3,27	72,3	22,1

Tabela 4. Mieszkania wyposażone w instalacje techniczne.

Wyszczególnienie	Mieszkania w % ogółu mieszkań wyposażone w:				
	wodociąg	ustęp	łazienkę	gaz z sieci	c.o.
Powiat	98,3	90,2	89,7	45,9	77,5
Gmina Kluczbork	98,9	92,4	91,2	64,0	81,3
Gmina Wołczyn	97,9	88,0	87,3	43,6	73,1
Gmina Buczyna	97,1	85,9	87,2	2,0	73,9
Gmina Lasowice Wielkie	96,7	87,4	88,5	-	68,5

2.3. Informacja o stanie i strukturze bezrobocia

Na koniec kwietnia 2004 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kluczborku figurowało 5.911 bezrobotnych, w tym 3.058 kobiet. Sześć miesięcy wstecz notowano odpowiednio 5.914 bezrobotnych, w tym 3.218 kobiet.

W ostatnim okresie zanotowano także wzrost liczby osób uprawnionych do świadczeń przedemerytalnych (zasiłki przedemerytalne + świadczenia przedemerytalne). W marcu b.r. uprawnionych było 1.478 osób, a w październiku ubiegłego roku 1.296.

Szczegółowe dane przedstawiają się w następujący sposób.

Tabela 5. Dynamika liczby bezrobotnych w okresie XI 2003 – IV 2004.

<i>Miesiąc</i>	<i>Ogółem bezrobotni</i>	<i>W tym kobiety</i>	<i>Poszukujący pracy</i>	<i>Z uprawnieniami do zasiłków przedemerytalnych</i>	<i>Z uprawnieniami do świadczeń przedemerytalnych</i>	<i>„klienci” PUP ogółem</i>
XI 2003	5914	3218	114	695	601	7324
XII 2003	6167	3231	113	697	697	7674
I 2004	6243	3200	119	690	716	7768
II 2004	6283	3211	114	681	736	7814
III 2004	6187	3146	109	675	802	7773
IV 2004	5911	3058	121	666	812	7510
Różnica	-3	-160	7	-29	211	186

Porównanie z analogicznym okresem w roku poprzednim przedstawia się następująco:

Tabela 6. Dynamika stanu bezrobocia w powiecie kluczborskim w 2004 roku.

<i>Miesiąc</i>	<i>Rok 2003</i>	<i>Rok 2004</i>	<i>Spadek liczby bezrobotnych o:</i>
Styczeń	6.867	6.243	624
Luty	6.837	6.283	554
Marzec	6.735	6.187	548
Kwiecień	6.497	5.911	586

W okresie listopad 2003 – kwiecień 2004 PUP Kluczbork dysponował 662 ofertami pracy, na które zostało skierowanych 1227 bezrobotnych, z czego 642 osób podjęło pracę. Ilość ofert pracy w okresie 01.11.2003 – 30.04.2004 :

1. niesubsydiowane – 264
2. prace interwencyjne – 136
3. roboty publiczne – 50
4. umowy absolwenckie – 33
5. staż absolwencki – 145
6. tworzenie miejsc pracy ze środków FP – 5
7. oferty w ramach środków PFRON – 29

Ponadto w ostatnim okresie tylko jeden zakład pracy zgłosił zwolnienia grupowe – był to Samodzielny Publiczny ZOZ w Likwidacji w Kluczborku. Wypowiedzenie otrzymały 272 osoby.

2.4. Oświata i pomoc społeczna

Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu kluczborskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu w wieku 13 lat i więcej.

L.p.	Poziom wykształcenia	Ogółem	Miasto	Wieś
1	Wyższe	3 873	2 921	952
2	Policealne	2 003	1 395	608
3	Średnie	15 047	9 755	5 292
4	Zasadnicze zawodowe	15 065	6 709	8 356
5	Podstawowe	19 110	8 256	10 854
6	Bez wykształcenia	2 128	902	1 226

Wykaz placówek oświatowych ponadgimnazjalnych powiatu kluczborskiego zawiera poniższa tabela:

Tabela 8. Oświata ponadgimnazjalna w powiecie kluczborskim.

<i>Zespół</i>	<i>Typ szkoły</i>	<i>Liczba uczniów</i>
Zespół Szkół Licealno-Zawodowych w Polanowicach	Liceum Agrobiznesu	27
	Technikum	45
	Liceum Ogólnokształcące 3-letnie	80
	Liceum Profilowane	142
	Policealne Studium Turystyczno-Hotelarskie mł.	51
	RAZEM	345

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych – Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bogdańczowicach	Liceum Agrobiznesu	19
	Liceum Ekonomiczne	31
	Liceum Zawodowe	12
	Liceum Ogólnokształcące 3-letnie	23
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	41
	Technikum	112
	Policealna Szkoła Zawodowa mł.	19
	Policealna Szkoła Zawodowa dor.	25
	Liceum Rolnicze dor.	43
	Technikum dor.	81
	RAZEM	406
Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Kluczborku	Szkoła Podstawowa	77
	Gimnazjum	78
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	61
	Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy	6
	RAZEM	222
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kluczborku	Technikum Zawodowe	15
	Liceum Handlowe	20
	Liceum Ekonomiczne	138
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	54
	Liceum Profilowane	259
	Technikum	317
	Liceum Ogólnokształcące Uzupełniające	24
	RAZEM	827
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 – Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kluczborku	Technikum	204
	Liceum Profilowane	97
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	289
	Technikum Zawodowe dor.	161
	Technikum Uzupełniające dor.	38
	Policealna Szkoła Zawodowa	36
	RAZEM	825
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kluczborku	Gimnazjum	412
	Liceum Ogólnokształcące 3-letnie	723
	Liceum Ogólnokształcące dor.	23
	RAZEM	1158
Zespół Szkół Licealno-Technicznych w Kluczborku	Technikum Mechaniczne	43
	Technikum	81
	Liceum Profilowane	181
	Liceum Ogólnokształcące 3-letnie	301
	Szkoła Policealna mł.	54
	RAZEM	660
Młodzieżowy Dom Kultury w Kluczborku	Zajęcia pozalekcyjne	628/rok szk.
Wojewódzki Ośrodek Dokształcenia i Doskonalenia Zawodowego w Kluczborku	-	1878/rok szk.
Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego	Liceum Techniczne (Liceum Profilowane) dor.	35
Policealna Szkoła Ekonomiczna	Policealna Szkoła Ekonomiczna	31

Spółeczne Towarzystwo Oświatowe	Liceum Ogólnokształcące 3-letnie	28
Profesjonalna Agencja Ochrony „COBRA-POŁUDNIE”	Szkoła Służb Ochrony i Biznesu	28
O. Salezianie	Liceum Ogólnokształcące 4-letnie	10
RAZEM		7081
<i>w tym niepubliczne:</i>		132
<i>w tym dla dorosłych:</i>		371

W „Strategii rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2001 – 2015” w „Głównych kierunkach rozwoju powiatu kluczborskiego” zdefiniowano w punkcie 5. obszar tematyczny dotyczący infrastruktury społecznej: *„Wykształceni, zdrowi i nowocześnie myślący ludzie źródłem powodzenia Ziemi Kluczborskiej”*. Główne kierunki są zbieżne z misją województwa opolskiego i głównymi kierunkami rozwoju województwa: *„Województwo Opolskie regionem partnerstwa zamieszkałym przez ludzi wykształconych i otwartych na świat”*. W celach rozwojowych „Strategii rozwoju Powiatu Kluczborskiego ...” ujęto punkt: **„Reforma oświaty i jej szybka reakcja na potrzeby rynku pracy”**, który odnosi się do celu strategicznego województwa opolskiego i jego celu operacyjnego: *„system ustawicznego kształcenia społeczeństwa dla przygotowania do wymogów europejskiego rynku pracy”*.

W obecnej sytuacji widać konieczność rozwoju przede wszystkim kształcenia ustawicznego na terenie naszego powiatu oraz dostosowania kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży. Wiąże się to z problemem bezrobocia w powiecie kluczborskim, jak również dostosowaniem oferty szkół do rynku pracy.

Na podstawie przeprowadzonych analiz można stwierdzić, że grupami społecznymi wymagającymi wsparcia w powiecie są:

- absolwenci szkół ponadpodstawowych starego typu oraz absolwenci szkół ponadgimnazjalnych nowego typu, którzy nie będą kontynuować nauki w szkołach wyższych;
- dorośli a szczególnie młodzi ludzie bezrobotni w wieku powyżej 25 lat, nie podlegający już obowiązkowi nauki, którzy powinni nabyć nowe kwalifikacje pozwalające znaleźć miejsce pracy ;
- nauczyciele, którzy ze względu na wchodzący do szkół niż demograficzny, utracą możliwość zatrudnienia

Uwidaczniające się coraz bardziej starzenie społeczeństwa, zbyt niski przyrost naturalny oraz ubożenie coraz większej liczby rodzin ukierunkowują nas do opracowania systemu wsparcia społecznego, który obejmowałby:

- Osoby starsze
- Osoby niepełnosprawne
- Rodziny wielodzietne

W związku z koniecznością realizacji zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie lokalnym rodziny i jednostki a także koniecznością wypracowania form pomocy, niezbędne jest zdiagnozowanie problemów w skali powiatu, opracowanie założeń jego polityki społecznej oraz przystosowanie istniejącej już infrastruktury pomocowej w taki sposób, by minimalizować negatywne skutki przemian społeczno – gospodarczych.

W Powiecie kluczborskim w 2003 r. z pomocy skorzystało 8.555 tys. osób tj. 12.06 % jego mieszkańców.

Wśród podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej działającego na terenie powiatu kluczborskiego ubóstwo jest zasadniczym powodem ubiegania się o szeroko rozumianą pomoc.

Do negatywnych zjawisk, które mają wpływ na funkcjonowanie rodzin powiatu kluczborskiego należy alkoholizm oraz idąca za tym bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Realizacja zadań oraz tworzenie systematycznego wsparcia leży w kompetencji gmin i powiatu oraz aktywnej współpracy z organizacjami pozarządowymi, Kościołem, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez administrację rządową i samorządową.

Na terenie Powiatu funkcjonują następujące instytucje świadczące usługi w zakresie pomocy społecznej:

- 4 Domy Pomocy Społecznej w Kluczborku i Gierałcicach,
- 2 Domy Dziecka w Bąkowie i Bogacicy,
- 1 Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kluczborku
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy,
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Powiatowy Zespół do Orzekania o Niepełnosprawności,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kluczborku z miejscami hostelowymi,
- 4 Ośrodki Pomocy Społecznej w Gminach Kluczbork, Wołczyn, Byczyna, Lasowice Wielkie,
- 2 rodziny przeszkolone do pełnienia roli pogotowia rodzinnego

- o oraz kilkanaście związków i stowarzyszeń.

2.5. Kultura, sport i turystyka

Kluczbork posiada duży, dobrze utrzymany park miejski z pięknym drzewostanem i alejami spacerowymi, a także trasę rowerową Kluczbork-Baków prowadzącą przez tereny rekreacyjne krytą pływalnię i stale dostępne sale gimnastyczne oraz korty tenisowe. W Bąkowie znajduje się ośrodek rekreacyjny z campingiem, który trzykrotnie uzyskał tytuł „Mister Camping” tj. najlepszego campingu w Polsce.

Centrum kulturalne Gminy tworzą dwa domy kultury. Działają przy nich wiele kół zainteresowań, zespoły muzyczne i taneczne. Oprócz prezentacji profesjonalnych we wszystkich placówkach prowadzona jest działalność amatorskiego ruchu artystycznego, skierowana głównie do dzieci i młodzieży.

Miejskowe Muzeum im. ks. Jana Dzierżona organizuje wystawy czasowe i wernisaże. Obok stałej ekspozycji - poświęconej historii pszczelarstwa i patronowi ks. Janowi Dzierżonowi - prezentowane są tu eksponaty z zakresu archeologii, historii oraz etnografii regionu. Zabytki archeologiczne pochodzą głównie z własnych badań wykopaliskowych, zabytki historyczne stanowią m.in. numizmaty, wyroby rzemieślnicze, broń, archiwalia i inne dokumenty związane z regionem. W dniach 15 – 17 września 2006 roku zaplanowano obchody XXIV Ogólnopolskich Dni Pszczelarza oraz Roku Dzierżonowskiego (100 rocznica śmierci Jana Dzierżona).

Na terenie miasta działają biblioteki, czytelnia, kino, dyskusyjny klub filmowy. Pod patronatem Fundacji Kluczborskich Wieczorów Muzycznych corocznie, od maja do października w kościele ewangelickim pw. Zbawiciela, odbywają się koncerty organowe, które od 13 lat zaszczycają swą obecnością sławni w świecie soliści i instrumentalści.

W mieście stworzono również dobre warunki do uprawiania sportu i aktywnego wypoczynku. Park miejski przechodzący w las komunalny służy temu od lat. Do dyspozycji mieszkańców są dwa stadiony (należące do klubów sportowych), hala sportowa, korty tenisowe (7 boisk) i liczne boiska szkolne. W lecie największym powodzeniem cieszy się położony w odległości 5 km od Kluczborka Ośrodek Turystyczno-Wypoczynkowy w Bąkowie z odkrytym basenem i campingiem. Obiekt ten jest trzykrotnym zdobywcą I miejsca w konkursie „Mister Camping” organizowanym przez PFCiC w Warszawie. W okresie zimowym amatorzy kąpieli i pływania przenoszą się do krytej pływalni - wizytówki miasta, która tętni życiem od rana do wieczora.

Na terenie gminy Kluczbork w dziedzinie sportu wyczynowego działają kilka klubów sportowych. Krzysztof Neugebauer - trzykrotny mistrz Europy, mistrz i wicemistrz świata

oraz wielokrotny mistrz Polski w karate tradycyjnym - był jednym z założycieli i trenerów Kluczborskiego Klubu Karate, w którym ćwiczy ok. 100 zawodników.

Do stałych imprez masowych organizowanych w Kluczborku zaliczyć można czerwcowe festyny „Dzieci Dzieciom” i „Dorośli Dzieciom” oraz festyny z okazji „Dni Kluczborka”. Miasto stało się również ośrodkiem odbywającego się co roku w maju na terenie gminy Międzynarodowego Wyścigu Kolarskiego Juniorów. Jego uczestnikami byli m.in. Andrzej Serediuk, Mieczysław Korycki, Joachim Halupczok, Zdzisław Wrona oraz mistrz świata - Greg Lemond.

Byczyna posiada kompleks sportowy z boiskami do piłki nożnej, tenisa ziemnego i koszykówki. Stadion posiada wymiarową bieżnię oraz zaplecze umożliwiające mu sprawne funkcjonowanie. Na wszelkie imprezy kibice i widzowie mogą przychodzić licznie bowiem kompleks sportowy dopełnia amfiteatr na 2 tys. miejsc. Dużym powodzeniem w okresach letnich cieszy się basen kąpielowy wraz z całym zapleczem.

Gmina Byczyna jest organizatorem wielu imprez kulturalno-sportowych mających na celu promocję turystyki i zdrowego trybu życia. Rajd rowerowy, Międzynarodowy Turniej Małej Ligii Baseballa, Mistrzostwa Polski w Ringo czy wreszcie Złot Piłkarzy Weteranów i Mistrzostwa Polski Oldbojów oraz Turniej Rycerski to atrakcje, którymi może poszczycić się gmina na skalę nie tylko ogólnopolską ale i międzynarodową. Szczególnie Złot Piłkarzy Weteranów gości w Byczynie wiele gwiazd sportu i estrady.

Życie kulturalne Gminy Wołczyn skupia się wokół Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sztuki oraz Parafii Rzymsko-Katolickiej w Wołczynie prowadzonej przez Ojców Kapucynów. W Ośrodku działa Dziecięcy Zespół Teatralny "Kacperek", Zespół Pieśni i Tańca "Modrzewiaczy", Chór Klubu Seniora "Wrzos", Zespół "Lunatycy" i "Jarzębinki", prowadzone również są zajęcia muzyczne (nauka gry na pianinie i gitarze). Aktywnie działa Klub Foto - Wideo "Junior", który prowadzi zajęcia fotograficzno – filmowe

W gminie działa Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna im. Jakuba Kani. Dla wszystkich chętnych udostępniono tutaj czytelnię, bogaty księgozbiór podręczny oraz wyszczególnione działy dla dzieci i dorosłych. Biblioteka posiada również filie: w Gierałcicach, Komorznie i Szymonkowie.

Corocznie w maju organizowane są Dni Wołczyna, podczas których dla wszystkich mieszkańców miasta i zaproszonych gości organizowane są liczne imprezy kulturalno - sportowe typu: zawody strażackie, turniej piłkarski, przeglądy piosenek i twórczości oraz wiele ciekawych spotkań i koncertów gwiazd.

Wielkim wydarzeniem nie tylko dla mieszkańców Gminy ale i przybyłych uczestników jest lipcowe Spotkanie Młodych. W tym czasie Wołczyn staje się miejscem, do którego

ściąga ją rzesze młodych ludzi z całej Polski pragnących spotkać się z Bogiem, próbujących rozwiązać swoje problemy i inaczej spojrzeć na Kościół.

Walory turystyczne Ziemi Kluczborskiej zapraszają na tereny wypoczynkowe powiatu wszystkich tych, którzy szukają ucieczki od zgiełku wielkich miast. Znajdują się tu urokliwe zakątki ukryte wśród lasów i zbiorników wodnych. Znaczną część powiatu to właśnie lasy bogate w zwierzynę: jelenie, sarny, dziki jak również zwierzęta drobne: zające, bażanty, kuropatwy, kaczki, lisy, borsuki. Licznie gniazduje tu bocian czarny.

Dziewiczy krajobraz, obfitość zwierzyny oraz bogate runo leśne zapewnia udane grzybobranie i zachęca do odpoczynku w ciszy i spokoju na łonie przyrody.

Przyjemnością mogą być wędrówki po trasach wiodących przez zagubione wśród lasów rezerwat przyrody, do których należą m.in.: rezerwat przyrody w Szumiradzie i Bażanach.

Na atrakcyjnych terenach w miejscowościach Szumirad, Trzebiszyn i Tuły proponujemy lokalizację domków letniskowych. Natomiast do miejscowości Bąków zapraszamy turystów, którzy zaznają spokoju i odprężenia spacerując wzdłuż rzeki Stobrawy i obcując z naturalnym środowiskiem leśnym. Zapraszamy do zaplanowania dłuższego pobytu w Ośrodku Turystyczno-Wypoczynkowym w Bąkowie, który zapewnia bazę noclegową z pełnym zapleczem socjalnym, jak również możliwość korzystania ze sprzętu pływającego oraz boiska do siatkówki i koszykówki, kort tenisowy, plac zabaw dla dzieci.

Powiat Kluczborski jest w większości terenem rolniczym, a więc zagościła tu również taka forma turystyki jak: agroturystyka, której rozkwit można zauważyć na północno-zachodnim krańcu Wyżyny Śląskiej naszego powiatu.

Istniejące na terenie powiatu ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne są jednym ze sposobów kształcenia młodzieży przez nauczycieli w zakresie poznawania przyrody.

Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna Gołkowice - Kostów wyznaczona jest w północnej części gminy Byczyna, na długości około 8 km. Czas przejścia około 3 godziny.

Rys. 1. Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna Gołkowice - Kostów

Następna ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna Nasale - Pogorzałka wyznaczona jest w południowo-wschodniej części gminy na długości około 4,5 km. Czas przejścia ok. 1,5-2 godzin.

Rys. 2. Ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna Nasale - Pogorzałka

Na północ od Sierosławic do ochrony rezerwatowej przeznaczono 43 ha powierzchni leśnej. Przedmiotem ochrony są tam cisy porzeczkowe (zbiorowisko rzadko występujące w Polsce, a na terenie Śląska Opolskiego jest to jedyny tego typu ekosystem) i fragment łągu jesionowo-olszowego.

Szczególną wartość krajobrazowo-przyrodniczą ma dolina Proсны. Stanowiąca północną granicę gminy rzeka Proсны już dziś wykorzystywana jest turystycznie. Liczne meandry tej rzeki i względna czystość płynących wód uzasadniają celowość turystycznego zagospodarowania jej obrzeży.

2.6. Ochrona zdrowia

W zakresie lecznictwa zamkniętego powiecie kluczborskim funkcjonuje Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku, ul. M.C. Skłodowskiej 23, 46 – 200 Kluczbork.

NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku został powołany przez Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. w Kluczborku, którego właścicielem w 100% jest powiat kluczborski. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku od dnia 10.04.2004 r. na podstawie zawartej umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia rozpoczął udzielanie świadczeń zdrowotnych dla mieszkańców powiatu kluczborskiego w miejsce dotychczasowego SPZOZ ZOZ w Kluczborku.

Szpital już od wielu lat zabezpiecza świadczenia medyczne dla 71-tysięcznej, najliczniejszej populacji północnej części województwa opolskiego.

Kluczborski szpital udziela świadczeń medycznych w zakresie lecznictwa zamkniętego w 5-ciu oddziałach:

- oddział chorób wewnętrznych,
- oddział chirurgii ogólnej,
- oddział ginekologiczno-położniczy z pododdziałem noworodkowym,
- oddział laryngologiczny,
- oddział dziecięcy,
- Izba Przyjęć o standardzie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego wyznaczona w Wojewódzkim Planie Zabezpieczenia Medycznych Działań Ratowniczych na rok 2004 będzie uruchomiona na przełomie 2004/2005, mieści się ona w nowo wybudowanym budynku oddziału chirurgicznego. Skład się ona z następujących obszarów: segregacji medycznej i przyjęć, resuscytacyjno-zabiegowego i krótkotrwałej intensywnej terapii, obserwacji, konsultacji, laboratoryjnej, diagnostycznej, zaplecza administracyjno-gospodarczej.

- Zakład Opiekuńczo – Lecznicy w Wołczynie.

Rocznie hospitalizowanych jest w szpitalu ok. 7 000 osób, a roczny wskaźnik wykorzystania łóżek oscyluje wokół 80%.

Szpital dysponuje poradniami przyszpitalnymi:

- poradnią kardiologiczną,
- poradnią chirurgii ogólnej i urazowo- ortopedycznej,
- poradnią ginekologiczną,
- poradnią laryngologiczną,
- poradnią neurologiczną.

Szpital zapewnia świadczenia rehabilitacyjne oraz całodobowe badania diagnostyczne i laboratoryjne.

Oddziały zabiegowe szpitala: chirurgii ogólnej, oddział położniczo – ginekologiczny, oddział laryngologiczny

Szpitalny oddział laryngologiczny jest to jedyny taki oddział w północnej części województwa opolskiego, który świadczy usługi na rzecz 180 tys. mieszkańców trzech powiatów: kluczborskiego, oleskiego i namysłowskiego.

Oddziały niezabiegowe:

- wewnętrzny
- pediatrii – obejmujący również leczeniem stacjonarnym dzieci z powiatu namysłowskiego

Liczba sal operacyjnych – 5

Liczba sal zabiegowych – 3.

Szpital posiada pracownię RTG dostępną całodobowo. Wyposażenie w aparaty rentgenowskie:

- Cireskop CX,
- EDR,
- X – 18,
- Stomąg (aparat stomatologiczny).

Wyposażenie w USG – 4 przenośne aparaty.

W przypadku zdarzeń (katastrof) o charakterze masowym:

- czas uruchomienia poszczególnych sal operacyjnych z przynależnym personelem na potrzeby poszkodowanych – 1 godzina,
- czas uruchomienia poszczególnych sal zabiegowych – 1 godzina,
- czas osiągnięcia zakładanego zabiegu pooperacyjnego – 1 godzina.

Szpital posiada nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną, ukierunkowując się na szybką nowoczesną diagnostykę. Posiada aparaturę USG, w tym dwa kolorowe z możliwością

wykonywania badań przepływowch. Pracownię endoskopową, urządzenie do badania słuchu, spirometr, urządzenia do prób wysiłkowych, nowoczesne inkubatory i aparaturę do badania słuch noworodków, a także aparaty EKG, pulsoksymetry, aparat KTG, aparat EEG, aparaty do znieczuleń.

Tabela 9. Ilość łóżek w oddziałach szpitalnych, liczba i kwalifikacje kadry lekarskiej wg stanu na dzień 01.07.2004 r.

Lp	Szpital Powiatowy w Kluczborku Oddziały szpitalne	Ilość łóżek	Kadra lekarska – kwalifikacje – liczba			
			Ordynator- zatrud. i specj.	Pozostali lekarze		
				II° specj.	I° specj.	bez specj.
1.	Wewnętrzny	24	II° z zakresu chorób wew.	3,5	1	1
2.	Pediatryczny	18	II° z zakresu pediatrii	-	3	-
3.	Chirurgiczny	22	II° z zakresu chirurgii ogólnej	2	1	-
4.	Ginek.-poł. - now.	25+20 now.	II° z zakresu ginekologii i poł.	4	1	-
5.	Laryngologia	15	II° z zakresu laryngologii	1	-	1
6.	Ogółem:	124	5	10,5	7	2

Szpital jest w całości z informatyzowany z funkcjonującym programem Ruch Chorych, Statystyka, Rejestr Usług Medycznych. W szpitalu zatrudniona jest niezbędna ilość wyspecjalizowanej kadry medycznej oraz wykwalifikowany personel średni. Ogółem w szpitalu zatrudnionych jest 24 lekarzy. Na wszystkich oddziałach zatrudnieni są ordynatorzy, z których 3 na oddziałach chirurgii, ginekologii i pediatrii posiada tytuł dr n. med. Tytuł dr n. med. posiada również kierownik pionu anestezjologicznego.

Stan bazy łóżkowej oraz kadry lekarskiej uprawnia szpital w Kluczborku do rozszerzenia i zabezpieczenia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych.

Pogotowie ratunkowe obejmuje swym zasięgiem działania obszar powiatu kluczborskiego – ok. 72 000 mieszkańców.

Od 1 kwietnia 2004r. świadczenia medyczne z zakresu ratownictwa medycznego i transportu sanitarnego udziela firma „Falck” sp. z o.o. z Warszawy.

Siedziba Pogotowia Ratunkowego FALCK w Kluczborku zlokalizowana jest przy ul. Ligonia 14. Pogotowie Ratunkowe dysponuje 2-ma zespołami ratunkowymi typu „W”.

Zespoły wypadkowe korzystają z ambulansów ratunkowych typu furgon o parametrach, określonych w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 kwietnia 1999 r, w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. Nr 44, poz. 432). Są to: karetka „W” Mercedes Sprinter, karetka Fiat

Ducato oraz karetka T Mercedes 210 D. Poza tym obie karetki „W” są wyposażone w sprzęt medyczny o standardzie wyposażenia karetki „R”.

Podstawowa opieka zdrowotna w powiecie kluczborskim przedstawia się następująco:

Podstawowa opieka zdrowotna – lekarz pierwszego kontaktu i pielęgniarstwo środowiskowe:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK” s.p. w Kluczborku:
 - Kluczbork
 - Bogacica,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ANMED” s.c. w Skałagach:
 - Kluczbork,
 - Kujakowice Górne,
 - Łowkowice,
 - Skałagi,
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” s.c. w Wołczynie,
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” s.c. w Wołczynie,
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Spec - Med” w Wołczynie,
6. Prywatna Praktyka Lekarska – Artur Świtała – w Szymonkowie:
 - Szymonków,
 - Wierzbica Górna,
7. Indywidualna Praktyka Lekarska – Urszula Langiewicz-Borysow w Komorznie,
8. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „REMEDIUM” s.c. w Byczynie:
 - Byczyna,
 - Biskupice.
9. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej sp. „Vita” w Kluczborku
10. Poradnia Profilaktyki Medycznej – W. Zaklika – Byczyna
11. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „BIOMED” – Lasowice Wielkie
12. Indywidualna Praktyka Lekarska – M. Jakubowski – Lasowice Małe

Świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej są udzielane przez 12 podmiotów w 18 placówkach medycznych.

Pielęgniarki środowiskowe

1. Stacja Opieki CARITAS Diecezji Opolskiej w Kluczborku,
2. Grupowa Praktyka Pielęgniarska s.c. „ZDROWIE” w Lasowicach Wielkich.

Położne środowiskowe

1. Grupowa Specjalistyczna Praktyka Położnicza „NASZE ZDROWIE” s.c. w Kluczborku,
2. Indywidualna Praktyka Położnej – Bogumiła Starościak w Byczynie.

Stomatologia

1. Barbara Messlin- Mieszko, Kluczbork,
2. Maria Fiutak, Kluczbork, Wołczyn
3. Irena Kozak – Dudzińska, Kluczbork,
4. M. Sierakowski, Kluczbork,
5. Maria Posuniak, Kluczbork,
6. Tomasz Cisiecki, Kluczbork, Bogacica,
7. Małgorzata Kobierska, Byczyna,
8. Bożena Kubicka, Byczyna,
9. Jolanta i Radosław Nowak, Wołczyn,
10. Alina Świerkowska – Struzik, Wołczyn,
11. Bożena Raclawska – Sypko, Lasowice Wielkie,
12. Joanna Kęsy, Kluczbork

Opieka zdrowotna w środowisku nauczania i wychowania

1. Grupowa Praktyka Pielęgniarska „MEDYCINA SZKOLNA” s.c. w Kluczborku.

Specjalistyczna opieka zdrowotna

1. Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku:
 - poradnia kardiologiczna,
 - poradnia chirurgii ogólnej i urazowo-ortopedycznej,
 - poradnia leczenia uzależnień i współuzależnienia od alkoholu,
 - poradnia neurologiczna,
 - poradnia laryngologiczna,
 - poradnia „K” – Kluczbork, Wołczyn,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK” s.c. w Kluczborku:
 - poradnia reumatologiczna,
 - poradnia alergii i astmy,
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej sp. „Vita” w Kluczborku:
 - poradnia okulistyczna,
 - poradnia laryngologiczna,
 - poradnia chirurgiczna,
 - poradnia dermatologiczna,
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Spec – Med” w Wołczynie:
 - poradnia laryngologiczna,
5. Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie:
 - Gabinet Laryngologiczny – T. Kuleszyńska, Kluczbork,
 - Gabinet Dermatologiczny – T. Miziniak, Kluczbork,
 - Gabinet Dermatologiczny – A. Firlej, Kluczbork,

- Gabinet Okulistyczny – J. Derkowska, Kluczbork,
- Gabinet Okulistyczny – A. Hrehorów, Kluczbork, Wołczyn,
- Poradnia Neurologiczna – W. Derkowski, Kluczbork,
- Poradnia Chorób Płuc i Gruźlicy – J. Kluczyński, Kluczbork,
- Gabinet Psychiatryczny – Z. Cichoń , Kluczbork,
- Gabinet Chirurgii Dziecięcej – A. Wojtyłko, Kluczbork,
- Poradnia Dentystyczna (ortodoncja) – Z. Hadzik, Kluczbork,
- Gabinet Położniczo – Ginekologiczny – L. Guzowski, Kluczbork, Bogacica,
- Poradnia Ginekologiczno – Położnicza – I. Gulewicz, Kluczbork,
- Gabinet Ginekologiczny „GJ” – J. Flejsierowicz – Moniakowska, G. Szajda, Kluczbork,
- Gabinet Stomatologiczny (protetyka) – E. Noceń – Firlej, Kluczbork,
- Gabinet Dentystyczny (chirurgia szczękowa) – W. Naumik, Kluczbork,
- Poradnia Diabetologiczna – K. Pychyńska – Jasińska, Kluczbork,

Specjalistyczna opieka zdrowotna udzielana jest w 20 podmiotach z zakresu 18 specjalności medycznych.

Rehabilitacja medyczna

1. Stacja Opieki CARITAS Diecezji Opolskiej w Kluczborku,
2. Zakład Rehabilitacji Gabinety Usprawniania Leczniczego w Kluczborku,
3. Gabinet Rehabilitacji mgr Beata Hofman w Kluczborku, Byczyna,
4. Prywatny Gabinet Rehabilitacji „IMPULS” s.c. w Kluczborku,
5. Gabinet Fizjoterapii mgr Ilona Zalcman w Wołczynie,

3. Środowisko przyrodnicze powiatu kluczborskiego

3.1. Warunki klimatyczne

Obszar powiat kluczborskiego zalicza się do ciepłego rejonu Nadodrzańskiego. Średnioroczna temperatura powietrza wynosi $+8,2^{\circ}\text{C}$, najwyższa $+18,2^{\circ}\text{C}$ (lipiec – najcieplejszy miesiąc), najniższa $-2,5^{\circ}\text{C}$ (styczeń – najzimniejszy miesiąc).

Średnie dobowe maksyma temperatury w przeciągu całego roku przyjmują wartości dodatnie, natomiast średnie minima dobowe są niższe od 0°C od około połowy trzeciej dekady listopada do połowy trzeciej dekady marca. Dni pogodne najliczniejsze są we wrześniu i październiku, najrzadsze zimą i w maju.

Sumy opadów powiatu kształtują się w wysokości 600 – 650 mm średnio w roku i 375 – 430 mm w okresie wzmożonego zapotrzebowania roślin w wodę. Roczny przebieg dni

z opadami cechują dwa maksima – główne letnie V – VII i wtórne zimowe, oraz dwa minima: główne – jesienią IX – X i wtórne wiosenne IV. Opady obfite występują średnio w 15 dniach, burze notowane są średnio w roku w 20 dniach przy maksimum w czerwcu.

W powiecie kluczborskim wilgotność względna powietrza w południowych godzinach charakteryzuje się wyraźnym przebiegiem rocznym z minimum wiosennych (IV – VI) oraz maksimum zimowym (XII) przy amplitudzie rzędu 25%.

Tendencja do występowania mgieł jest znaczna przy maksimum ich częstości w porze jesiennej i zimowej, podczas gdy późną wiosną i latem mgły notowane są średnio jedynie do dwóch dni w miesiącu.

W rocznym przebiegu zachmurzenia wyróżnić można główne maksimum przypadające w miesiącach późnojesiennych i zimowych (listopad, grudzień) oraz minimum w drugiej połowie lata i jesieni (wrzesień).

W powiecie kluczborskim przeważają wiatry zachodnie, przy dużym udziale południowo – zachodnich jesienią i zimą oraz północno – zachodnich wiosną i latem. Wiatry charakteryzują się niewielkimi prędkościami. Najwięcej wiatrów występuje z kierunku południowego, zachodniego i północno – zachodniego. Dominują zdecydowanie wiatry o prędkościach do 5 m/s. Najczęściej wieją wiatry południowe o prędkościach do 3m/s, najrzadziej wiatry z kierunku północnego. Wiatry o prędkościach powyżej 5m/s przypadają na kierunki zachodnie i północno – zachodnie. Liczba dni z silnymi wiatrami (powyżej 10 m/s) wynosi ok. 20 - 30.

3.2. Roślinność

Powiat kluczborski charakteryzuje się stosunkowo niewielkim odsetkiem lasów w ogólnej powierzchni (30,0 % w roku 2002). Wartość ta minimalnie przekracza średnią wartość lesistości w Polsce, która wynosi nieco ponad 28 %. W granicach powiatu (część południowo – zachodnia) znajduje się fragment dużego kompleksu leśnego – Borów Stobrawskich. Są one pozostałością po zbiorowiskach zasiedlających te obszary przed rozpoczęciem gospodarczej działalności człowieka (potencjalną roślinność naturalną powiatu przedstawia rys. 10). Wspomniane kompleksy leśne zachowały się na glebach słabszych, nie przedstawiających większej wartości dla rolnictwa.

Pod względem przyrodniczym polskie obszary leśne zostały podzielone na szereg krain i dzielnic. Teren powiatu kluczborskiego położony jest w dwóch regionach przyrodniczo – leśnych, wchodzących w obręb krainy śląskiej. Większa, północna i środkowa część obszaru leży w mezoregionie Równiny Oleśnickej dzielnicy wrocławskiej, zaś część

południowa (wspomniane Bory Stobrawskie) w granicach krainy śląskiej, dzielnicy Równiny Opolskiej. Różnią się one nieco typami siedlisk i składem gatunkowym.

W strukturze siedliskowej dominują bory. Około 55% wszystkich siedlisk stanowi bór świeży i bór mieszany. Pozostały odsetek siedlisk jest różny. W Borach Stobrawskich około 20 % stanowi bór mieszany wilgotny, zaś resztę lasy mieszane (wilgotny i świeży). Pozostałe siedliska to około 7% ogółu. W dzielnicy wrocławskiej większy udział (ok. 18%) ma las mieszany świeży, mniejszy zaś bory wilgotne. W krainie tej większy udział mają również łągi i olsy (ok. 10%).

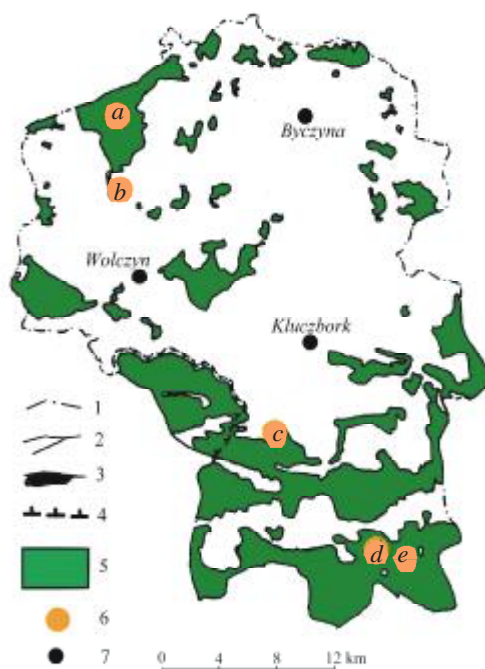
W drzewostanie całej krainy śląskiej przeważa sosna (ok. 70%), poza tym licznie występuje dąb, świerk, buk i olsza.

3.3. Walory przyrodnicze i krajobrazowe

Powiat Kluczborski ze względu na swe położenie, posiadane bogactwa naturalne, tradycję i historię ma charakter rolniczo-przemysłowy. Mozaika lasów i łąk oraz licznie występujące rzeczki i stawy powodują, że teren powiatu charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk i zbiorowisk roślinnych, obfitując przy tym w chronione i rzadkie gatunki roślin. Wiele z nich jak np. widłak goździsty, wroniec widlasty, widłak jałowcowy, grzybień biały, wawrzynek wilczełyko, barwinek pospolity znalazło się na "Czerwonej liście roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce". Występujące tu licznie kompleksy leśne są bardzo atrakcyjne dla grzybiarzy, gdyż występuje tu wielkie bogactwo grzybów (prawdziwki, kurki, maślaki, podgrzybki) jak i runo leśne (jagody i borówki), a tym samym lasy pełne są zwierzyny: saren, jeleni, dzików, zajęcy, lisów i kun, co stanowi nie małą atrakcję dla myśliwych.

Powiat Kluczborski swoimi granicami obejmuje część Stobrawskiego Parku Krajobrazowego oraz Obszar chronionego krajobrazu "Lasy Stobrawsko-Turawskie".

Walory przyrodniczo – krajobrazowe powiatu kluczborskiego są obejmowane ochroną prawną. Obecnie w jego granicach zlokalizowany jest park krajobrazowy (*Bory Stobrawskie*) i 5 rezerwatów przyrody: cztery leśne i jeden florystyczny. (rys. 3).

Rys. 3. Tereny leśne i obszary chronione powiatu kluczborskiego
 1 – granica powiatu; 2 – ciek wodny; 3 – większe zbiorniki wodne; 4 – granica parku Krajobrazowego *Bory Stobrawskie*; 5 – większe kompleksy leśne; 6 – rezerваты przyrody: leśne: a – *Komorzno*, b – *Krzywiczyny*, c – *Bażany*, florystyczne: d – *Smolnik*, e – *Kamieniec*; 7 – miejscowości;

Tabela 10. Zabytki przyrody powiatu kluczborskiego

Gmina Kluczbork	<p>Aleje: Aleja dębów na trasie Nowa Bogacica-Piec, obwód-od 455 do 665 cm, wysokość od 15 do 25 m, wiek 300, 400 lat Aleja cisów pospolitych, dł. alei 50 m, obwód 80 do 145 cm, wysokość 8 do 12 m</p> <p>Pomniki przyrody: Olsza czarna w Kluczborku, obwód 390 cm, wysokość 30 m, wiek ok. 190 lat, najstarszy okaz w Polsce (koło dworca kolejowego) Dąb szypułkowy w Kluczborku, obwód 440 cm, wysokość 23 m, wiek 320 lat</p> <p>Rezerваты leśne: <u>Rezerwat przyrody w Bażanach</u> – naturalny drzewostan sosnowy z obfitym stanowiskiem jałowca, występują rośliny chronione: widlak jałowcowaty i kruszyna pospolita Stobrawski Park Krajobrazowy - teren gminy Kluczbork (od strony Bogacicy)</p>
Gmina Wołczyn	<p>Aleje: Aleja dębów szypułkowych na gruntach wsi Gierałcice w wieku około 60-270 lat</p> <p>Rezerваты leśne: Rezerwat przyrody w Komorznie, utworzony w celu ochrony buczyny pomorskiej</p>

	<p>Rezerwat przyrody w Krzywiczynach, las mieszany zawierający 126-letni drzewostan jodłowy z domieszką świerka, modrzewia i sosny.</p> <p>Pomniki przyrody: Lipa drobnolistna w Duczowie Wielkim, wiek 170 lat, Dąb szypułkowy, wiek 270 lat – osobliwość: zrosnięte ze sobą od ponad 150 lat Buk zwyczajny w Komorznie, wiek 320 lat Modrzew europejski w Unieszowie Głaz narzutowy w Wierzbicy Dolnej - blok skandynawskiego granitu różowego, (przy drodze z Wierzbicy do Włoch), Solanka wołczyńska o temp + 43,5 °C - teren gminy Wołczyn</p>
Gmina Byczyna	<p>Aleje: Aleja dębowo-bukowa w Kostowie</p> <p>Pomniki przyrody: Lipa szerokolistna w Byczynie, obwód 280 cm, (na Rynku) Lipa drobnolistna w Jakubowicach Wiąz w Jakubowicach Lipa drobnolistna w Proślicach, obwód 743, wiek 550 lat, jedna z największych w Polsce</p>
Lasowice Wielkie	<p>Rezerваты leśne: Rezerwat krajobrazowy leśno-stawowy „Smolnik” w Szumiradzie Lasy Stobrawsko-Turawskie - tereny gminy Lasowice Wielkie</p> <p>Pomniki przyrody: Dąb szypułkowy w Gronowicach Dąb szypułkowy w Ciarce Dąb szypułkowy w Lasowicach Małych Dąb szypułkowy w Szumiradzie Buk zwyczajny w Lasowicach Małych</p>

3.4. Wody powierzchniowe

Powiat kluczborski położony jest w zlewisku Morza Bałtyckiego, o obrębie dorzecza Odry, w jego prawej części. Jest to obszar wododziałowy między pierwszorzędowymi dopływami Odry: Stobrawą i Wartą. Ciekami w granicach powiatu są niewielkie, częściowo mają tu swoje odcinki źródłowe. Najważniejszymi ciekami odwadniającymi obszar powiatu jest Stobrawa (rys. 4).

*Rys. 4. Wody powierzchniowe w granicach powiatu kluczborskiego
1 – granica powiatu; 2 – cieki wodne; 3 – zbiorniki wodne*

Stobrawa jest prawobrzeżnym dopływem Odry, o długości 77,6 km. Jej źródła znajdują się w środkowej części sąsiedniego powiatu oleskiego, na południe od Olesna. Płynie na zachód prawie równoleżnikowo, przecinając powiat kluczborski, i uchodzi do Odry pomiędzy ujściem Nysy Kłodzkiej i Brzegiem. Po drodze rzeka przyjmuje kilka dopływów, z których największy (55,5 km), Budkowiczanka, ma źródła nieco na południe od źródeł Stobrawy, również na terenie powiatu oleskiego.

Północną część powiatu kluczborskiego odwadnia dopływ Prosnę – Pratwa. Źródła Prosnę, lewego dopływu Warty, zlokalizowane są na terenie gminy Radłów w powiecie oleskim. Rzeka o długości 216,8 km płynie na północ i uchodzi do Warty na terenie pradoliny warszawsko – berlińskiej.

4. Zagospodarowanie przestrzenne - infrastruktura techniczna

4.1. Uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

Według regionalizacji fizyczno - geograficznej J. Kondrackiego gmina Kluczbork leży na pograniczu dwóch jednostek makroregionalnych:

- Niziny Śląskiej
- Wyżyny Woźnicko – Wieluńskiej

Granica pomiędzy wydzielonymi jednostkami przebiega we wschodniej części gminy wzdłuż linii Bąków, Bogdańczowice, Kujakowice Górne, Łowkowice, w przybliżeniu nawiązując do poziomu 200m.

Pod względem morfologicznym obszar gminy cechuje się urozmaiconą rzeźbą o charakterze równinno-falistym, porozcinaną płaskodennymi dolinami lokalnych cieków wodnych. Maksymalne wzniesienie terenu wynosi 247m n.p.m., minimalne wyniesienie terenu 173m n.p.m. – łączna deniwelacja terenu osiąga 74m. W rzeźbie terenu gminy zaznaczają się następujące typy morfologiczne:

- plejstoceńska równina wodnolodowcowa
- płaskodenna dolina rzeki Stobrawa i jej bocznych dopływów
- wysoczyzna morenowa falista
- wzniesienia Progu Woźnickiego

Podłoże geologiczne terenu gminy stanowią utwory triasu i jury, które od powierzchni pokryte są warstwą utworów czwartorzędowych, plejstoceńskich i holocenijskich. Budowa geologiczna gminy, ze zdecydowaną przewagą utworów piaszczysto-żwirowych genezy wodnolodowcowej i utworów gliniastych genezy lodowcowej sprzyja występowaniu i stwarza warunki do prowadzenia eksploatacji surowców mineralnych dla potrzeb lokalnej społeczności.

Obszar gminy Kluczbork leży w całości w dorzeczu rzeki Odry. Przez teren gminy przebiega dział wodny II rzędu pomiędzy dorzeczami Odry i Warty. Bezpośrednie odwodnienie stanowią dopływy niższych rzędów Odry – rzeka Stobrawa z dopływami. Uzupełnieniem systemu hydrograficznego stanowią liczne małe, krótkie, słabowite cieki o znacznym stopniu zagęszczenia sieci oraz system rowów melioracyjnych. Doliny rzeczne są elementem wzbogacającym krajobraz gminy. Stanowią ostoje roślinności i fauny typowej dla ekosystemów przywodnych, modyfikują warunki mikroklimatyczne i wodne najbliższej okolicy.

Wody podziemne na obszarze gminy reprezentowane są przez wody przypowierzchniowe, gruntowe i wody w głębie. Wody przypowierzchniowe występują na terenie całej gminy w strefach lokalnych obniżeń terenowych oraz zalegania w podłożu utworów nieprzepuszczalnych, na głębokościach w przedziale 0,1 – 0,5m. Poziom wód gruntowych na obszarze gminy wykazuje lokalne zróżnicowanie, dostosowane do rzeźby terenu i jego budowy geologicznej.

Wody w głębie, o charakterze porowym o podstawowym znaczeniu dla warunków hydrogeologicznych związane są z utworami czwartorzędowymi, stanowiącymi główny użytkowy poziom wodonośny na terenie gminy Kluczbork. Poziom ten zalega pod warstwą glin na głębokościach 5 – 15m lokalnie do 30m. Wydajność od kilkunastu do 64,5m³/h. Na szczególną ochronę zasługują kopalne struktury wodonośne wieku czwartorzędowego, które w okolicy Kluczborka łączą się ze sobą.

Większość gleb należy do typów: pseudobielicowego, brunatnego, czarnych ziem, mad oraz gleb ograniczonych.

Ogólny wskaźnik bonitacyjny warunków powietrzno-wodnych dla gleb gminy jest wysoki i kwalifikuje stosunki powietrzno-wodne jako korzystne dla produkcji rolniczej.

Gmina Kluczbork zalicza się do obszarów, które pod względem zanieczyszczenia powietrza należą do najmniej obciążających i obciążonych emisjami i zanieczyszczeniami atmosfery. Położona z dala od głównych, regionalnych centrów przemysłowych, przy udziale terenów leśnych, pozbawiona zróżnicowanego przemysłu wprowadzającego zanieczyszczenia do atmosfery, charakteryzuje się stosunkowo czystym i zdrowym powietrzem.

Gmina z uwagi na strukturę przestrzenną i gospodarczą nie należy do obszarów, na których zagrożenia akustyczne stanowią istotne obciążenia dla środowiska, nie występują źródła hałasu oddziałujące wielkoprzestrzennie. Istniejące obiekty ograniczają swój wpływ do granic władania terenem, bądź do najbliższego sąsiedztwa. Na terenie miasta i gminy jedynym rejestrowanym źródłem uciążliwości akustycznej, stwarzającym konflikt z najbliższym otoczeniem jest PZZ Brzeg – elewator Kluczbork.

Na terenie gminy Kluczbork stwierdza się występowanie źródeł szkodliwego oddziaływania promieniowania niejonizującego na środowisko w postaci pól elektroenergetycznych o częstotliwości 50Hz, wytwarzanych przez stacje i linie elektroenergetyczne.

Gmina Wołczyn leży w obrębie makroregionu Niziny Śląskiej, wg regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego ta część Niziny Śląskiej nosi nazwę Równiny Oleśnickiej.

Obszar gminy charakteryzuje się rzeźbą płaskorówninną i płaską o nachyleniu terenu nie przekraczającym na ogół 1-2%. Najwyższe wzniesienie gminy – 209m n.p.m., maks.

obniżenie około 160m. Deniwelacja terenu nie przekracza 50m. W rzeźbie terenu wyróżnić można dwie główne jednostki morfologiczne:

- wysoczyznę plejstoceńską
- doliny rzeczne wcinające się płytko w płaski teren wysoczyznowy

Pod względem budowy geologicznej obszar gminy znajduje się w centralnej części monokliny śląsko-krakowskiej, cechujące się monoklinalnym ułożeniem warstw starszego podłoża. Głębsze podłoże stanowią utwory górnego triasu w postaci serii łupkowo-ilastej. W południowo-zachodniej części występują utwory piaszczyste i piaszczysto-gliniaste rzeczne, zastoiskowe i rzeczno-lodowcowe.

Gmina położona jest w dorzeczu Odry, w obszarze pozostającym w zalewiskach II rzędu: Stobrawy i Proсны. Rzeka Stobrawa odwadnia poprzez swoje dopływy: Wołczyńską Strugę i Czarną Wodę, południową i północno-zachodnią część gminy. Północno-wschodnia część gminy odwadniana jest przez rzekę Pratwę wchodzącą w skład zlewni Proсны.

Generalnie ciekі wodne należą do typu nizinnego, z max. wylewami w okresach wiosennych i letnich.

Wody podziemne na obszarze gminy reprezentowane są przez wody przypowierzchniowe oraz wody głębszych poziomów wodonośnych. Głębokość występowania wód przypowierzchniowych nie przekracza 0,5m Wody gruntowe I poziomu wodonośnego występują w przedziale 0-2m p.p.t. terenu. Na obszarach płaskich, wysoczyznowych swobodne zwierciadło wody występuje na głębokościach poniżej 2m, dochodząc miejscami do 20 m. Wahania zwierciadła wody zamykają się w przedziale 1-2m Według J. Kryzy wody podziemne wchodzą w skład Monokliny Opolskiej, podregionu zbiornika monokliny kajprowej Strefy Doliny Kopalnej Stobrawy – Widawy. Wydziela się tutaj zasadniczo trzy poziomy wodonośne.

W ramach realizacji projektu badań "KREDA OPOLSKA" w 1981 roku odwiercony został otwór "VII A ", celem którego, było zbadanie zasobów wody z utworów środkowego i dolnego piaskowca. Otwór wykonano do głębokości 1100 metrów, zabezpieczając go do głębokości 831 m (ppt) rurami stalowymi, pozostała część jest bosa. Stwierdza się, że woda z udokumentowanego poziomu 830-1004 m posiada 23,3 g/dm³ składników stałych. Za leczniczą wodę mineralną uznaje się wodę zawierającą conajmniej 1g składników stałych w 1 dm³. Składniki stałe są związkami chemicznymi. Z anionów przeważają jon chlorowy, wśród kationów jon sodowy i jon wapniowy. Woda ponadto zawiera jony bromkowe, żelazowe, kwas metabromowy i inne. Temperatura wody przy wylocie wynosi 43,5⁰. Tak wysoka temperatura kwalifikuje ją do wód gorących (hypertermalnych). Stosując związłą formułę można wodę scharakteryzować jako 2,33% solankę chlorowo-sodowo-wapniową, bromkową, żelazistą, borową.

Solanę wołczyńską najefektywniej można by zastosować zarówno do kąpieli jak i do inhalacji.

Długość okresu wegetacyjnego 210-220 dni w roku. Większość gleb gminy wytworzona została z glin zwałowych oraz z glin i piasków wodnolodowcowych zlodowacenia środkowopolskiego. Pod względem bonitacyjnym gleby zaliczają się do III i IV klasy gruntów ornich oraz V i VI klasy użytków zielonych.

W przestrzeni ekologicznej gminy Byczyna wyróżnia się: dolina Proсны z najcenniejszymi przyrodniczo obszarami, południowo-wschodni obszar z złożami surowców ceramicznych, północno-zachodni obszar z dużym udziałem lasów, Miasto Byczyna – ośrodek koncentrujący lokalne oddziaływania uciążliwe dla środowiska

Przez teren od północnego-zachodu (od Janówka) poprzez Byczynę aż na południowo-wschód (do Pogorzałki), przebiega pasmo falistych wzgórz. Na północ i południe od nich rozciąga się obszar bardziej płaski, nizinny. Proсна - to największy ciek wodny w gminie, do niej w okolicach Kostowa wpada malutka Prątwa.

Gmina Lasowice Wielkie położona jest w strefie rolno-leśnej w kompleksie Borów Stobrawsko-Turawskich. Dominują lasy – 62,4%, użytki rolne stanowią 28,4%, a pozostałe 9,2%.

Wg regionalizacji fizyczno – geograficznej J. Kondrackiego, gmina Lasowice Wielkie leży na pograniczu dwóch jednostek makroregionalnych:

- Niziny Śląskiej
- Wyżyny Woźnicko – Wieluńskiej

Pod względem morfologicznym obszar gminy cechuje się mało urozmaiconą, monotonną rzeźbą o charakterze równinnym, urozmaicony płaskodennymi dolinami lokalnych cieków wodnych. pod względem morfologicznym na obszarze gminy wydzielić można następujące jednostki morfologiczne: wysoczyznę morenową falistą, wysoczyznę morenową płaską, doliny rzeczne, pola i pojedyncze formy wydymowe. Podłoże geologiczne stanowią utwory trzecio i czwartorzędowe okresu plejstoceniowego i holoceniowego.

Obszar gminy leży w dorzeczu rzeki Odry, w zlewni II rzędu rzeki Stobrawy. System rzeczny uzupełniają lokalne zbiorniki wód powierzchniowych w postaci stawów hodowlanych.

Wody podziemne to wody przypowierzchniowe, gruntowe i wody wgłębne. Poziom wód gruntowych na obszarze gminy wykazuje lokalne zróżnicowanie, dostosowane do rzeźby terenu i jego budowy geologicznej.

Długość okresu wegetacyjnego wynosi od 225 –210 dni.

4.2. Infrastruktura techniczna

4.2.1. System komunikacji

System transportowy gminy tworzą dwa układy: drogowy i kolejowy, które są wykorzystywane zarówno do przewozów pasażerskich jak i towarowych. Ze względu na pełnioną funkcję oraz stan organizacyjno-prawny na terenie gminy wyróżnia się następujące rodzaje dróg:

- krajowe
- powiatowe
- gminne

Przez teren powiatu przebiega dwutorowa – zelektryfikowana linia magistralna PKP nr 143. W Kluczborku odgałęzia się od tej linii magistrala nr 272 do Poznania Głównego. Kluczbork jest ważnym węzłem kolejowym z liniami łączącymi kierunki: Katowice, Wrocław, Poznań, Częstochowa i Opole. gdzie zlokalizowana jest stacja kolejowa pozaklasowa i stacja rozrządowa.

Komunikację masową na terenie gminy zapewniają autobusy PKS oddziału kluczborskiego, namysłowskiego i opolskiego, oraz pociągi pasażerskie PKP. Na terenie miasta nie działa komunikacja autobusowa miejska. Rolę tę pełnią częściowo komunikacja PKS i prywatni przewoźnicy.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest kilkanaście stacji benzynowych i LPG.

Najważniejsze szlaki komunikacyjne przebiegające przez powiat kluczborski to drogi:

a) krajowe:

- § Nr 11 - Kołobrzeg – Poznań – Bytom (z północy),
- § Nr 45 – granica państwa - Opole – Złoczew (z południa),
- § Nr 42 – Namysłów – Rudnik (z zachodu).

Długość dróg krajowych 79, 306 km.

b) wojewódzkie

- § Nr 487 – Byczyna – Olesno,
- § Nr 494 – Bierdzany – Bodzanowice.

Łączna długość 18, 668 km.

c) powiatowe

Długość dróg i ulic powiatowych – 403, 575 km.

Tabela 11. Wykaz dróg powiatowych w powiecie kluczborskim

Lp.	Nr drogi dl. odc. km	Nazwa ciągu drogowego kilometraż	Przebieg drogi	Odcinek – dotyczący przebiegu drogi w mieście
1	2	3	4	5
1.	1301 O 12,220	Byczyna – Bruny - DP 1337 O / 0+800-13+020 /	Byczyna – Polanowice – Proślice – Jakubowice – Bruny – droga Nr 1337 O	od ul. Dworcowej – ul. Polanowicka – gr. Byczyny
2.	1302 O 6,295	Byczyna – Kostów / 1+560 – 7+855 /	Byczyna – Ciecierzyn – Kostów – droga Nr 11	od ul. Dworcowej – ul. Moniuszki – ul. Ciecierzynska – gr. Byczyny
3.	1303 O 3,854	Ciecierzyn – Gołkowice – DP 1311 O / 0+000 – 3+854	droga Nr 1302 O – Ciecierzyn – Gołkowice – droga Nr 1311 O	
4.	1304 O 5,416	Kostów – gr. woj. wielkopol. (Kuźnica Trzcicka) / 0+000 – 5+416 /	Kostów – droga Nr 1302 O – Janówka – gr. woj. wielkopol. (Kuźnica Trzcicka)	
5.	1305 O 4,205	DP 1302 O – Miechowa - Janówka / 0+000-4+205 /	droga Nr 1302 O – Miechowa – Janówka – droga Nr 1304 O	
6.	1306 O 4,437	Byczyna – gr. woj. łódzkiego - (Łubnice) / 1+590-8+027 /	Byczyna – droga Nr 487 – Borek – gr. woj. łódzkiego (Łubnice)	od drogi Nr 487 – ul. Borkowska – gr. Byczyny
7.	1307 O 6,434	DP 1306 O – Borek – Sierosławice – DW 487 / 0+000 m.- 6+434 /	droga Nr 1306 O – Borek – Sierosławice – droga Nr 487	
8.	1308 O 2,767	Paruszowice – DK Nr 11 / 0+000 – 2+767 /	Paruszowice – droga Nr 1311 O – droga Nr 11	
9.	1309 O 9,672	Byczyna – gr. pow. oleskiego (Goła) /0+830 – 10+502 /	Byczyna – droga Nr 487 – Nasale – Pogorzałka – gr. powiatu - Goła	od drogi Nr 487 – ul. Nasalska – gr. Byczyny
10.	1310 O 17,002	Ligota Górna – Wojsławice / 0+000 – 17+002 /	droga Nr 11 – Ligota Zamecka – Kujakowice – Maciejów – Pszczonki – Wojsławice – droga Nr 487	
11.	1311 O 16,116	DK 11 – Kujakowice - Byczyna – gr. woj. łódzkiego (Goła) /0+000 – 18+376 /	Kluczbork – droga Nr 11 – Łowkowice – Byczyna – Jaśkowice – Goła – gr. woj. łódzkiego	gr. Byczyny – ul. Paruszowicka- ul. Stawowa – gr. Byczyny 2,260 km
12.	1312 O 11,080	Gotartów – Kozłowice - Skońsko /0+000 – 11+080 /	Gotartów – droga Nr 11 – Kujakowice – Białacz – gr. pow. oleskiego- Skońsko	
13.	1313 O 8,603	Bąków – Kobyła Góra – DP 1310 O / 0+000 – 9+773 /	Bąków – droga Nr 11 – Białacz – Kobyła Góra – droga Nr 1310 O	uwaga: droga przez Kobyłą Górę na terenie pow. oleskiego 1,170
14.	1314 O 5,400	Bąków – Jamy – stacja kolej. Jamy /0+000-5+400 /	droga Nr 11 – Bąków – gr. pow. oleskiego	
15.	1315 O 5,476	Wędrynia – Gronowice / 0+000 – 5+476 /	Wędrynia – dr Nr 494 – Gronowice – droga Nr 1326 O	
16.	1316 O 7,695	Kluczbork – Ciarka – DK 11 / 2+700 – 10+395 /	Kluczbork – Chocianowice – Ciarka – droga Nr 11	droga Nr 45 – ul. Strzelecka – granica Kluczorka
17.	1317 O 15,630	Kuniów – Szumirad / 0+000 – 15+630 /	droga Nr 45 – Kuniów – Lasowice Małe – Lasowice Wielkie – Szumirad – droga Nr 494	
18.	1318 O 2,564	Krasków – Kuniów / 0+000 – 4+276 /	Krasków – droga Nr 1319 O – Kluczbork – Kuniów – droga Nr 1317 O	gr. Kluczborka – ul. Fabryczna – ul. Nowodworska – gr. Klb. /1,712 km w mieście /
19.	1319 O 13,481	Ligota Dolna – Bogacica - Jasienie / 0+000 - 13+481 /	droga Nr 451 – Ligota Dolna – Krasków – Bogacica – Bazany – droga Nr 45 (Jasienie)	

20.	1320 O 3,283	Krasków – Borkowice / 0+000 – 3+283 /	Krasków – droga Nr 1319 O – Borkowice – Bazany – DK Nr 45	
21.	1321 O 14,497	Kluczbork – Jakubowice / 0+000 – 16+897 /	Kluczbork – Smardy – Unieszów – Skałagi – Jakubowice – droga Nr 1301 O	droga Nr 42 – ul. K. Miarki – gr. Kluczborka /2,4 km w mieście/
22.	1322 O 4,487	Smardy – Krzywizna / 0+000 – 4+487 /	Smardy – droga Nr 1321 O – Krzywizna – droga Nr 11	
23.	1323 O 12,626	Skałagi – Maciejów / 0+000 – 12+626 /	Skałagi – droga Nr 1323 O – Rożnów – Krzywizna – Maciejów – droga Nr 1310 O	
24.	1324 O 11,811	Smardy – Dębiniec / 0+000 – 11+811 /	Smardy – droga Nr 1321 O – Czaple Stare – Bogacica – Nowa Bogacica - gr. pow. opolskiego (Dębiniec)	
25.	1325 O 9,337	Bogaćka Szklarnia – Zawiesz / 0+000 – 9+337 /	(Bogaćka) droga Nr 1324 O – Wierzchy – Szum – gr. pow. namysłowskiego - Zawiesz	
26.	1326 O 8,964	Stare Olesno - Jasienie / 0+000 – 8+964 /	(Stare Olesno) gr. pow. oleskiego – Gronowice – Lasowice Małe – Jasienie – droga Nr 45	
27.	1327 O 2,528	Gronowice – Ciarka / 0+000 – 2+528 /	Gronowice – droga Nr 1326 O – Ciarka – droga Nr 1316 O	
28.	1328 O 7,192	Lasowice Małe – Bąków / 0+000 – 7+192 /	Lasowice Małe – droga Nr 1326 O – Chocianowice – droga Nr 11 - Bąków	
29.	1329 O 2,817	Oś – DK Nr 45 / 0+000 – 2+817 /	Oś – droga Nr 45 (Lasowice Wielkie)	uwaga: początek drogi – od drogi gminnej Jasienie – Tuły
30.	1330 O 15,010	Chudoba – Zagwizdzie / 0+000 – 15+010 /	Chudoba – droga Nr 494 – Lasowice Wielkie – Tuły – gr. pow. opolskiego (Budkowice, Zagwizdzie)	
31.	1331 O 0,648	DP 1330 O – Chudoba – DW 494 / 0+000 – 0+648 /	droga Nr 1330 O – stacja kolejowa Szumirad – dr Nr 494	
32.	1332 O 1,112	dr przez wieś Lasowice Wielkie / 0+000 – 1+112 /	droga Nr 1330 O – Lasowice Wielkie – DK Nr 45	
33.	1333 O 6,535	Tuły – DK 45 / 0+000 – 6+535 /	Tuły – droga Nr 1330 O – Laskowice – gr. pow. opolskiego (Jelowa)	
34.	1335 O 2,592	DP 1306 O – Roszkowice / 0+000 – 2+592 /	droga Nr 1306 O – Roszkowice – droga Nr 487	
35.	1336 O	Wolczyn – Biskupice / 0+000 – 13+205 /	Wolczyn – droga Nr 42 – Brzezinki – Skałagi – Kochłowice – Biskupice – droga Nr 11	od Rynku (droga Nr 42) – ul. Byczyńska – gr. Wolczyna /1,2 km /

	12,005			
36.	1337 O 12,074	(Kuźnica Trzcńska) - gr. woj. wielkopolskiego – Wolczyn / 0+000 – 14+274 /	gr. woj. wielkop. – pow. kępińskiego – Komorzno – Krzywiczyny – Wolczyn	gr. Wolczyna – ul. Poznańska – droga Nr 42 /2,2 km w mieście/
37.	1338 O 4,723	Komorzno – Proślice / 0+000 – 4+723 /	Komorzno – droga Nr 1337 O – Proślice – droga Nr 1301 O	
38.	1339 O 5,235	Markotów Mały – Gieralcice / 0+000 – 5+235 /	Markotów Mały – droga Nr 42 – Markotów Duży – Gieralcice – droga Nr 1344 O	
39.	1340 O 5,207	Stare Budkowie – Bierzany / 2+633 – 7+840 /	Stare Budkowie – gr. pow. opolskiego – Laskowice – gr. pow. opolskiego (Bierzany)	
40.	1341 O 12,253	Wolczyn – Woskowice Górne / 0+320 – 12+573 /	Wolczyn – droga Nr 1337 O – Świniary Duże – Szymonków – Borowiany – gr. pow. namysłowskiego (Woskowice Górne, Proszów)	od drogi Nr 1337 O – ul. Szymonkowska – gr. Wolczyna / 0,320 km /
41.	1342 O 1,343	Świniary Wielki – Wierzbica Dolna / 0+000 – 1+343 /	Świniary Wielkie – droga Nr 1341 O – Wierzbica Dolna – droga Nr 1343 O	
42.	1343 O 10,831	DP 1348 O – Wierzbica – Świniary Małe / 0+000 – 10+831 /	Markowe- droga Nr 1348 O – Wierzbica Górna – Wierzbica Dolna – Świniary Małe (do końca miejscowości)	
43.	1344 O 8,132	Wolczyn – Murów – DW 454 / 0+000 – 9+067 /	Wolczyn – droga Nr 42 – Wierzchy – gr. pow. opolskiego Murów – DW 454	od drogi Nr 42 – ul. Opolska – gr. Wolczyna / 0,935 km w mieście /
44.	1345 O 5,154	Biskupice – Polanowice – DP 1302 O / 0+000 – 5+154 /	Biskupice – droga Nr 1336 O – Polanowice – droga - Nr 1302 O	
45.	1346 O 5,384	Wąsice – Brynica / 0+000 – 5+384 /	Wąsice – droga Nr 1344 O – Brynica – droga Nr 1348 O	
46.	1348 O 7,576	Ligota Wolczyńska – Karłowice DW 457 / 0+000 – 7+576 /	Ligota Wolczyńska – droga Nr 42 – Brynica – gr. pow. namysłowskiego (Zawiść)	
47.	1350 O	droga przez wieś Bogacica / 0+000 – 0+240 /	droga Nr 1319 O – Bogacica – droga Nr 1324 O	

	0,240			
48.	1355 O 1,030	Pzybkowice – Budzów – Goła / 0+000 – 1+030 /	Przybkowice – droga Nr 45 – gr. pow. oleskiego Budzów	
49.	1356 O 7,365	Komorzno – Szymonków / 0+000 – 7+365 /	Komorzno – droga Nr 1337 O – Szklarnia Szymonkowska – Szymonków – droga Nr 1341 O	
50.	1357 O 2,200	Szymonków – gr. woj. wielkopol. (Buczek Wielki) / 0+000 – 2+200 /	Wesoła – droga Nr 1341 O – gr. woj. wielkopol. – pow. kępińskiego (Buczek Wielki)	

Należy podkreślić, że wykonywane kolejno generalne pomiary natężenia ruchu na drogach krajowych Nr 11, 45, 42 przebiegających i krzyżujących się w powiecie kluczborskim potwierdzają wyraźne zwiększenie się ilości pojazdów samochodowych przejeżdżających tymi drogami. Zwraca uwagę stałe zwiększanie się liczby pojazdów ciężarowych i autobusów w ruchu pojazdów samochodowych.

Struktura ruchu wskazuje na niekorzystny udział w ruchu pojazdów ciężarowych i autobusów. Wpływa to na zły stan dróg i bezpieczeństwo ruchu, a w konsekwencji wpływa na dużą ilość kolizji i wypadków drogowych zaistniałych na odcinkach dróg krajowych oraz związaną z tym dużą ilość zabitych i osób zmarłych wśród uczestników wypadków drogowych.

Najbardziej niekorzystna, a wręcz zła jest struktura ruchu na drodze krajowej Nr 11:

- na odcinku od granicy z województwem wielkopolskim do Byczyny, gdzie udział samochodów ciężarowych i autobusów w ogólnej ilości pojazdów samochodowych stanowi 36%,
- na odcinku Kluczbork – Olesno, gdzie udział samochodów ciężarowych i autobusów w ogólnej ilości pojazdów samochodowych stanowi 33%,
- na odcinku Byczyna – Kluczbork, gdzie udział samochodów ciężarowych i autobusów w ogólnej ilości pojazdów samochodowych stanowi 21%.

Tabela 12. Struktura ruchu w powiecie kluczborskim

Lp	Odcinki dróg krajowych	Ilość pojazdów samochodowych / dobę	Ilość pojazdów ciężarowych i autobusów / dobę	Struktura ruchu*
1	2	3	4	5
Droga krajowa Nr 11				
1.	Odcinek od granicy z woj. wielkopolskim do Byczyny	5 624	2 019	36%
2.	Odcinek Byczyna – Kluczbork	6 451	1 362	21%
3.	Odcinek Kluczbork – Olesno	5 639	1 838	33%
Droga krajowa Nr 45				
4.	Odcinek Bierdzany – Kluczbork	3 879	738	19%
Droga krajowa Nr 42				
5.	Odcinek Wołczyn – Kluczbork	3 651	328	9%
6.	Odcinek od obwodnicy do Gorzowa Śląskiego	2 060	330	16%

* % udział pojazdów ciężarowych i autobusów do ogólnej liczby pojazdów samochodowych

4.2.2. Gospodarka wodno – ściekowa

W roku 1999 została oddana do eksploatacji nowa miejska mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych w Kluczborku. Na terenie gminy i miasta Kluczbork zbiorowy zaopatrzeniem w wodę objęte są wszystkie miejscowości, zaopatrzenie odbywa się z wodociągu miejskiego i czterech wiejskich wodociągów zbiorczych. Całkowita długość czynnej sieci wodociągowej na terenie miasta i gminy Kluczbork w roku 1999 wynosiła 312,7 km.

Na terenie gminy Kluczbork zasadniczo brak jest systemów zbiorczych odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych. W roku ubiegłym oddano element opracowania projektowego kompleksowo eliminującego ww. brak – kanalizacja na osiedlu „Za torami”. W latach następnych kompletnie zostać mają wykonane instalacje kanalizacji wsi. Miasto Kluczbork posiada system kanalizacji rozdzielczej, obejmuje około 98% mieszkańców miasta.

Wody opadowe z terenu miasta doprowadzone są odcinkami do istniejących cieków. Bezpośrednimi odbiornikami wód opadowych z kanalizacji opadowej miasta jest rzeka Stobrawa, Stara Stobrawa i Kanał Miejski oraz szereg rowów melioracyjnych.

Wody podziemne na obszarze gminy reprezentowane są przez wody przypowierzchniowe oraz wody głębszych poziomów wodonośnych. Na obszarach płaskich, wysoczyznowych swobodne zwierciadło wody występuje na głębokościach poniżej 2 m. dochodząc miejscami do 20 m. Wahania zwierciadła wody zamykają się w przedziale 1-2 m. Generalnie ciek wodny należy do typu nizinny. Podstawowe zbiorniki zaopatrzenia w wodę:

- Stobrawy – Widawy
- odgałęzienia rynnowego Wołczyna o przebiegu południkowym

W kategoriach zasobów wodnych gmina Wołczyn w całości leży w obrębie zbiornika hydrologicznego „Stobrawa”. Praktycznie wszystkie miejscowości gminy są objęte systemami zbiorowego zaopatrzenia w wodę. w gminie funkcjonują wodociągi zbiorcze. Na terenie gminy miasto Wołczyn posiada zorganizowany system odprowadzania ścieków obejmuje około 95% mieszkańców systemem kanalizacji rozdzielczej. Wody opadowe odprowadzane są kanalizacją deszczową do istniejących rowów, a ścieki sanitarne istniejącą kanalizacją sanitarną na mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków. Ścieki z gospodarstw indywidualnych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych okresowo opróżnianych. Na terenie gminy funkcjonują oczyszczalnie ścieków w Wołczynie i Rożnowie.

W zakresie zaopatrzenia w wodę gmina Byczyna jest zwodociągowana w oparciu o wodociągi, których źródła oraz sieci znajdują się na terenie gminy. Na terenie gminy poza miastem i trzema obiektami zakładowymi nie ma układów kanalizacyjnych zakończonych oczyszczalniami ścieków. Nieczystości płynne gromadzone w zbiornikach są okresowo wywożone na punkt zlewny.

Wodociągiem zbiorczym w gminie Lasowice Wielkie objętych jest 12 miejscowości. Ujęcia wód czwartorzędowego poziomu wodonośnego są źródłem wód wodociągowych. Brak jest systemów zbiorczego odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków sanitarnych. Z gospodarstw indywidualnych ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych okresowo opróżnianych. Wody opadowe odprowadzane są powierzchniowo do istniejących rowów melioracyjnych i cieków powierzchniowych.

4.2.3. Elektroenergetyka

Przez teren gminy i miasta Kluczbork przebiega 7 linii wysokiego napięcia o łącznej długości w granicach gminy i miasta 95km. Odbiorcy sieci energetycznej z terenu miasta i gminy Kluczbork zasilani są za pośrednictwem stacji transformatorowych 110/15kV, stanowiących główne punkty zasilania. Stacje transformatorowe sieci średniego napięcia w ilości łącznej 108 jednostek zlokalizowane są w centrum miasta jak i na jego obrzeżach.

Przez zachodnią i południową część miasta Kluczbork wzdłuż torów kolejowych przebiega sieć należąca do PKP.

Przez północną część gminy Wołczyn przebiega tranzytowo linia wysokiego napięcia. Z ośmiu pól GPZ poprzez 103 stacje transformatorowe pozyskują energię odbiorcy. Na terenie miasta biegnie jeszcze jedna linia średniego napięcia, napowietrzno - kablowa wzdłuż torów PKP.

W gminie Byczyna sieć elektroenergetyczna zasilana poprzez GPZ-ty z sieci krajowej zabezpiecza energię odbiorcom. Poprzez obszar gminy przebiega linia wysokiego napięcia.

Odbiorcy energii elektrycznej w gminie Lasowice Wielkie zasilani są ze stacji zlokalizowanych poza granicami gminy. Przez teren gminy przebiegają dwie linie napowietrzne jednotorowe wysokiego napięcia. Sieci niskiego napięcia rozprawdzają energię pozostałym odbiorcom.

4.2.4. Gazownictwo

Przez teren gminy Kluczbork przebiega gazociąg wysokoprężny o średnicy 500mm, o ciśnieniu nominalnym 6,4 Mpa, w który włączony jest gazociąg o średnicy 100mm zasilający w gaz ziemny wysokometanowy miasto Kluczbork i wieś Bąków.

Poprzez teren gminy Wołczyn przebiegają trzy gazociągi gazu ziemnego. Odgałęzienia o odpowiednich średnicach doprowadzają gaz poprzez stacje redukcyjne do odbiorców. Poza miastem Wołczyn i przylegającą doń Ligotą Wołczyńską mieszkańcy gminy nie korzystają z gazu przewodowego, gaz dowozi się w butlach.

W zakresie gazyfikacji w gminie Byczyna wybudowany jest gazociąg wysokiego ciśnienia zaopatrujący miasto i wsie sąsiadujące.

Gmina Lasowice Wielkie nie jest zaopatrywana w gaz przewodowy. Potrzeby w tym zakresie pokrywają dostawy gazu w butlach.

4.2.5. Telekomunikacja

Abonenci telefoniczni z terenu gminy przyporządkowani są do okręgu telekomunikacyjnego Kluczbork. Okręg ten należy do strefy numeracji opolskiej i oprócz abonentów z terenu miasta i gminy Kluczbork obejmuje swoim zasięgiem abonentów z miasta i gminy Byczyna, Wołczyn oraz gminy Lasowice Wielkie. Szeroko rozbudowane ostatnio zostały sieci telefonii komórkowych.

Abonentów z terenu miasta Wołczyna i okolic obsługuje automatyczna centrala o pojemności 2000 numerów, sieć abonencka rozwijana jest sukcesywnie. Pozostałe miejscowości gminy obsługiwane są przez koncentratory połączone z centralą wołczyńską

Zasady obsługi telekomunikacyjnej gminy Byczyna nie dobiegają od zasad gmin uprzednio opisanych.

Abonenci gminy Lasowice Wielkie przyporządkowani są do okręgu telekomunikacyjnego w Kluczborku. Należą do opolskiej strefy numeracyjnej. Sieć przekaźników i anten telefonii komórkowej zabezpiecza potrzeby mieszkańców.

4.2.6. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Kluczbork gospodarka odpadami komunalnymi ma charakter uporządkowany i podlegający pełnej kontroli w całym zakresie obiegu odpadów. Gospodarowanie odpadami prowadzone jest w imieniu gminy przez trzy jednostki gospodarcze. System obejmuje etapy:

- gromadzenia odpadów
- odbioru odpadów
- zagospodarowania odpadów (w tym składowanie)

Gromadzenie odpadów prowadzone jest przy użyciu różnych typów kontenerów, obsługa osiedli przez indywidualne pojemniki odpadowe 110 l. Odbiór odpadów prowadzony jest wg opracowanego harmonogramu odbioru. Odpady po nagromadzeniu i odbiorze składowane są na centralnym miejsko-gminnym składowisku odpadów komunalnych. Na terenie składowiska istnieje możliwość realizacji dodatkowej kwatery odpadowej, znacznie przedłużającej możliwości eksploatacyjne składowiska.

System zbierania odpadów na terenie gminy Wołczyn opiera się na powszechnej konteneryzacji. Stanowią one główną bazę systemu zbiorczego, pojemniki mniejsze wykorzystywane są w innych obiektach. Odbiór i wywóz na składowisko odpadów komunalnych odbywa się wg ustalonego harmonogramu.

Na terenie gminy Byczyna dobrze funkcjonuje zorganizowany wywóz odpadów stałych i płynnych na wyznaczone miejsca ich gromadzenia. Wywóz odpadów prowadzi koncesjonowany przewoźnik z częstotliwością określoną umową. Chłonność gminnego wysypiska śmieci określona jest jako wystarczająca do roku 2017.

5. Gospodarka powiatu

Lata powojenne to okres przyśpieszonej odbudowy i rozwoju Kluczborka. Wtedy powstały nowe zakłady pracy, z których największe to Fabryka Maszyn i Urządzeń "FAMAK",

Spółdzielnia Inwalidów "STOBRAWA", Opolskie Fabryki Mebli (obecnie w stanie likwidacji), PPB "PREFABET" czy też Śląskie Przedsiębiorstwo Techniczno-Budowlane. Równocześnie nastąpił szybki wzrost liczby mieszkańców i intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego. Od 1999 r. Kluczbork ponownie jest siedzibą 73-tysięcznego powiatu.

Miasto leży w centrum regionu rolniczego, dla którego stanowi bazę zaopatrzeniową i usługową oraz ośrodek oświatowo - kulturalny.

Ostatnie lata to okres dużych zmian w gospodarce Kluczborka. Tradycyjnie dominującym przemysłem: maszynowemu, dziewiarskiemu i budowlanemu towarzyszy dynamiczny rozwój innych branż takich jak: handel, transport, przetwórstwo rolno-spożywcze, szeroko rozumiane usługi. Znaczna część istniejących w mieście firm uległa przekształceniom własnościowym. Państwowe zakłady sprywatyzowały się tworząc spółki (FAMAK). Rozwija się sieć banków i instytucji ubezpieczeniowych. Łącznie na terenie gminy działa ok. 1800 podmiotów gospodarczych (w tym w mieście ok.1300). Największe firmy gminy to: Fabryka Maszyn i Urządzeń "FAMAK", "PV PREFABET - Kluczbork" S.A., PKP - zakłady obsługi węzła kolejowego Kluczbork.

Kluczbork jest miastem przemysłowym otwartym dla inwestorów, gdzie są dogodne warunki do ekspansji ekonomicznej zarówno w zakresie realizowania nowych inwestycji, jak i nawiązywania kooperacji. Tereny, które ze względu na przewidywaną infrastrukturę mogą być interesujące dla inwestorów, leżą w przemysłowej części miasta i są to działki doskonale nadające się pod budowę obiektów przemysłowych. Miasto ma również tereny dla inwestorów zainteresowanych działalnością handlową czy usługową. Wystarczy przyjechać, obejrzeć i wybrać.

Każdy inwestor zdecydowany na podjęcie działalności w Kluczborku natrafi na sprawnie działającą administrację, dobrze rozwiniętą sieć banków, korzystne warunki egzystencji gospodarczej. Dla potencjalnych inwestorów władze miasta przygotowały pakiet preferencji i ulg podatkowych.

O atrakcyjności Kluczborka jako miejsca lokowania interesów decyduje wiele czynników:

- dogodne położenie miasta, które zostało wyznaczone przebiegiem szlaków komunikacyjnych, stwarzająca bardzo dobre warunki do lokalizacji baz transportowych, magazynów i składów celnych), w bliskim sąsiedztwie czterech dużych ośrodków gospodarczych - Opola, Wrocławia, Poznania i Katowic,
- automatyczne połączenia telekomunikacyjne ze wszystkimi krajami świata,
- optymalna wielkość miasta, która z jednej strony eliminuje uciążliwości występujące w małych ośrodkach (obecność wielu instytucji ułatwiających prowadzenie interesów: banki, towarzystwa ubezpieczeniowe, biura prawne, notarialne, geodezyjne, tłumacze przysięgli,

baza hotelowa, urzędy, itp.), z drugiej strony nie występują tu niedogodności pojawiające się w dużych miastach (niższe ceny nieruchomości, najmu pomieszczeń i inne),

- młoda kadra i relatywnie niskie koszty pracy,
- dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna zapewniająca bezproblemowe zaopatrzenie w wodę, energię elektryczną, gaz, ciepło (istniejące rezerwy), nowoczesne składowisko odpadów komunalnych, oczyszczalnia ścieków dla miasta i okolicznych wsi,
- zaawansowane wolnorynkowe przemiany strukturalne w gospodarce,
- Zarząd Miejski otwarty na inwestorów i współpracę z nimi (proinwestycyjna polityka podatkowa).

W mieście wraz z rozwojem gospodarczym wyrosła i działa z powodzeniem sfera usług, wspomagająca przedsiębiorczość. Już dziś w Kluczborku ma swe siedziby 5 banków (PKO BP, Bank Zachodni S.A., Pekao S.A., Bank Śląski S.A. i Bank Spółdzielczy, a kolejne są zainteresowane uruchomieniem swoich oddziałów. Pomocą w prowadzeniu interesów służą liczne kancelarie prawne, notarialne, tłumacze przysięgli. Robienie interesów znakomicie ułatwia również istnienie wszystkich istotnych urzędów i instytucji gminnych i powiatowych.

Kluczbork ma nowe wysypisko śmieci, dobrze zorganizowaną higienę komunalną.

Wybudowano nową oczyszczalnię ścieków i skanalizowano miasto. Zlikwidowano niską emisję gazów i pyłów (wyłączono ponad 40 kotłowni miejskich) i włączono w centralny system.

Praktycznie wszystkie dziedziny handlu, usług, zakładów produkcyjnych zostały sprywatyzowane lub przekształcone w spółki prawa handlowego. Tutaj mają siedziby podmiotów zagranicznych: Aubi, P.V. Prefabet, Intermarche Bricomarche, itd.

Gmina Byczyna jest otwarta na wszelkie formy współpracy gospodarczej dogodnie dla inwestorów zagranicznych i krajowych. Oferuje przede wszystkim zagospodarowanie atrakcyjnie położonych wolnych terenów i nieruchomości zabudowanych, o zróżnicowanym przeznaczeniu. Mogą one być wykorzystane na lokalizację obiektów przemysłowych, handlowych, usługowych i innych. Formy udostępniania terenów i obiektów mogą obejmować sprzedaż, dzierżawę czy realizację wspólnego przedsięwzięcia. Atrakcyjnym partnerem dla inwestorów mogą stać się również lokalne firmy, dysponujące znacznymi, nie zawsze wykorzystanymi zdolnościami produkcyjnymi, jak i gotowymi obiektami do zakupu, dzierżawy, tworzenia spółek joint venture czy kooperacji.

Po wojnie w Wołczynie nastąpił dynamiczny rozwój przemysłu, produkcja w przeliczeniu na jednego mieszkańca, największych zakładów: OZPL "Linopłyt", Śląskiej Fabryki Drożdży "Polmos", Huty Szkła "Vitrum", Tartaku, Państwowego Ośrodka Maszynowego stawiały Wołczyn w czołówce najbardziej uprzemysłowionych miast Europy.

Zmiany ustrojowe w 1989 r. nie oszczędziły także Wołczyna i spowodowały istniejące do dnia dzisiejszego znaczne bezrobocie.

Gmina ma charakter rolniczo - przemysłowy. Rozwinięty jest przemysł lekki, spożywczy. Przemiany gospodarcze kraju wywarły istotny wpływ na gospodarkę gminy. Zaistniałe bezrobocie było jednym z czynników, który spowodował rozwój małej i średniej przedsiębiorczości. Samorząd gminy sprzyja rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości. Przejawia się on przychylnością władz lokalnych, systemem indywidualnych ulg i preferencji dla podmiotów gospodarczych, również dobrym usytuowaniem gminy, bliskością dużych aglomeracji miejskich: Kluczbork, Opole.

Do największych zakładów produkcyjnych skupionych obecnie w Gminie Wołczyn należy: Lessafre Bio-Corporation,., "Kama Vitrum" Huta Szkła, Przedsiębiorstwo "Pamax", Zakład Kamieniarski i Hurtownia Granitów "GRANPOL" Mieczysław Wierzbicki.

Bardzo dobrze rozwinięta jest także sieć sklepów branży spożywczej, przemysłowej i budowlanej oraz usługi.

Na terenie gminy Lasowice Wielkie działa siedem prywatnych zakładów stolarskich. Prężnie rozwija się działalność rzemieślnicza w branżach: kowalstwo, dekarstwo i mechanika pojazdowa. We wszystkich miejscowościach funkcjonuje dobrze zorganizowana sieć handlowa i gastronomia.

W gminie zlokalizowanych jest siedem przedszkoli, pięć szkół podstawowych i dwa gimnazja. Przy szkole w Lasowicach wielkich zlokalizowana jest sala gimnastyczna i siłownia. Gmina posiada opracowaną koncepcję skanalizowania i oczyszczania ścieków komunalnych. Wszystkie miejscowości gminy są zwodociągowane.

Działanie gminy poza rozwojem infrastruktury rolnictwa i drobnej wytwórczości skierowane są na intensywny rozwój turystyki ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki.

Mieszkańcy gminy zapraszają chętnych do zwiedzania pięknych okolic leśnych oraz na grzybobranie, ryby, wypoczynek, gwarantując swą śląską gościnność, zakwaterowanie w przyzwoitych warunkach i obfite wyżywienie.

III. Kierunki rozwoju powiatu i związane z tym zadania polegające na poprawie sytuacji w powiecie kluczborskim

Przesłaniem, jakie niesie ze sobą „Strategia rozwoju Powiatu Kluczborskiego na lata 2001-2015” jest stworzenie warunków do godnego życia obywateli zamieszkujących ten

obszar poprzez: stabilizację społeczną, rozwój gospodarczy, dbanie o czyste środowisko, budowę nowoczesnej infrastruktury technicznej jako podstawę rozwoju, podniesienie średniego poziomu wykształcenia oraz stworzenie sprawnego systemu opieki medycznej dla mieszkańców Ziemi Kluczborskiej.

Aby zrealizować to przesłanie konieczne jest optymalne wykorzystanie własnego potencjału szans rozwojowych i likwidowanie zagrożeń mogących przeszkodzić w jego realizacji, a także szeroka współpraca z partnerami zewnętrznymi.

Określone poniżej kierunki rozwoju podano patrząc przez pryzmat zadań powiatu tak jak ustalono w punkcie I niniejszego opracowania w sferze społecznej, technicznej i gospodarczej.

1. Sfera społeczna

Rozwój infrastruktury społecznej ma na celu poprawę sytuacji na rynku pracy, stanu oświaty i kultury, a także ochrony zdrowia i opieki społecznej mieszkańców naszego powiatu.

1.1. Poprawa sytuacji na rynku pracy

Duża część mieszkańców powiatu to byli pracownicy sfery obsługi rolnictwa oraz byłych państwowych przedsiębiorstw rolnych oraz członkowie ich rodzin. Społeczność ta nie posiada tradycji prywatnej inicjatywy i rozwoju poza rolnictwem. W konsekwencji tych uwarunkowań oraz w związku z wysokim bezrobociem i jego strukturą, narastają bariery rozwoju gospodarczego regionu. Pozbawieni środków do życia ludzie w sytuacji dużej skali bezrobocia w powiecie, podlegają frustracjom, degradacji społecznej i patologiom, co powoduje kolejne problemy społeczne.

W celu zmniejszenia negatywnych skutków wynikających z istniejących barier rozwoju MŚP niezbędne jest podjęcie aktywnej polityki wobec tego sektora gospodarki. Działania związane z Programem Rozwoju Lokalnego powinny tworzyć koniunkturę dającą szansę zaoferowania społeczeństwu powiatu miejsc pracy dla osób:

- które utraciły pracę w rolnictwie,
- które na stałe muszą z rolnictwa odejść,
- które utraciły pracę w pozostałych działach gospodarki w wyniku ich załamania, przekształceń, prywatyzacji.

Zakładane działania w celu pobudzenia rozwoju gospodarki z użyciem szeregu instrumentów prawnych, finansowych i organizacyjnych to między innymi:

- dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy,

- stosowanie preferencji i ulg podatkowych,
- przygotowanie terenów pod inwestycje,
- pomoc w uzyskaniu zewnętrznych środków finansowych z przeznaczeniem na rozwój małej przedsiębiorczości.
- kreowanie miejsc pracy w innych usługach o charakterze specjalistycznym w zakresie obsługi ruchu turystycznego

Istotnym elementem aktywizującym lokalny rynek pracy jest udział w realizacji projektów współfinansowanych ze środków strukturalnych Unii Europejskiej i Banku Światowego oraz rozwijanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (prace interwencyjne, roboty publiczne, staże absolwenckie, umowy absolwenckie pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej

1.2. Rozwój oświaty

Lista zadań obejmujących poprawę jakości i efektów kształcenia:

- utworzenie spójnego systemu kształcenia ustawicznego poprzez dostosowanie struktury organizacyjnej do wytycznych zawartych w „Strategii rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010”, a także poprzez rozwój usług i podnoszenie jakości kształcenia ludzi dorosłych w Centrach Kształcenia Ustawicznego;
- wprowadzenie nowych kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych i policealnych odpowiadających potrzebom rynku pracy;
- modernizacja i wzbogacanie wyposażenia szkół i placówek oświatowych, ze szczególnym uwzględnieniem wyposażenia CKU i szkół zawodowych w sprzęt technodydaktyczny;
- wspieranie doskonalenia nauczycieli, szczególnie w zakresie pracy z ludźmi dorosłymi (andragogika) oraz podnoszenia jakości kształcenia we wszystkich typach szkół – studia podyplomowe, zdobywanie drugiej i kolejnej specjalności;
- rozwój poradnictwa i szkolnego doradztwa zawodowego, poprzez zatrudnianie szkolnych doradców zawodowych w każdej szkole;
- stworzenie baz danych i ich upowszechnianie na temat oferty kształcenia ustawicznego w powiecie kluczborskim;
- nawiązanie współpracy z lokalnymi zakładami pracy w sferze wspomaganie nauki w kształceniu zawodowym, w organizacji praktycznej nauki zawodu;
- wspieranie działań szkół i placówek oświatowych na rzecz pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych i z innych źródeł;

- podejmowanie działań na rzecz wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci oraz utworzenia szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy dla dzieci z upośledzeniem umiarkowanym i znacznym w ramach zadań Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego;
- wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży w szkołach położonych na terenach wiejskich naszego powiatu poprzez modernizację bazy dydaktycznej i lokalowej.

1.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Rozwój ochrony zdrowia i opieki społecznej zmierza w kierunku poprawy dostępności usług medycznych dla mieszkańców w zakresie podstawowym i specjalistycznym. Działania prozdrowotne można podzielić na dwa rodzaje: profilaktykę i leczenie. Planowane zadania z zakresu profilaktyki zdrowotnej zapisano w „Programie promocji zdrowia powiatu kluczborskiego na lata 2000 – 2005”. Dotyczą one 5 obszarów:

1. Kształtowania polityki zdrowotnej z udziałem wszystkich podmiotów życia publicznego,
2. Tworzenia środowiska życia sprzyjającego zdrowiu,
3. Zachęcenia całego społeczeństwa do działania na rzecz zdrowia,
4. Rozwijania indywidualnych umiejętności kontroli zdrowia i propagowanie zdrowych stylów życia,
5. Reorientacji świadczeń zdrowotnych, głównie w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Najważniejszymi zadaniami promocji zdrowia dla Powiatu Kluczborskiego są:

1. Profilaktyka chorób układu krążenia (nadciśnienie, niedokrwienne choroby serca),
2. Profilaktyka chorób nowotworowych (rak piersi i szyjki macicy, nowotwory złośliwe układu trawiennego i otrzewnej),
3. Zmniejszenie częstości wypadków, szczególnie drogowych,
4. Zmniejszenie rozpowszechniania palenia tytoniu, zmniejszenie i zmiana struktury spożycia alkoholu, ograniczenie używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód zdrowotnych,
5. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym włączenie się lub powrót do czynnego życia,
6. Promocja programów wychowania zdrowotnego w środowisku szkolnym (higiena osobista i środowiskowa, zdrowie psychiczne, samopoczucie, ruch i sporty, zdrowa dieta, konflikty rodzinne i szkolne, problemy dojrzewania, uzależnienia, bezpieczeństwo),
7. Zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym.
8. Promocja aktywnego i zrelaksowanego stylu życia (uzależnienia, stres, higiena psychiczna, właściwa dieta),

9. Zmniejszenie narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku życia i pracy.

10. Promocja prawidłowego sposobu żywienia.

W zakresie leczenia do najważniejszych zadań należą:

1. konsekwentne i racjonalne rozwijanie systemu ratownictwa medycznego na bazie nowych uregulowań prawnych gdzie centralnym punktem w systemie będą Szpitalne Oddziały Ratunkowe,
2. zacieśnianie współpracy różnych instytucji - części zintegrowanego systemu ratownictwa i różnych szczebli administracji samorządowej i rządowej oraz prowadzenie monitoringu, analiz optymalizacyjnych dotyczących posiadanych i planowanych zasobów i wdrażanie wyników tych badań w celu stwarzania warunków dla ratowania większej ilości istnień ludzkich
3. oparcie podstawowej opieki zdrowotnej na praktykach lekarzy rodzinnych, współpracujących z pielęgniarstwem środowiskowym oraz pomocą społeczną, dla których komplementarnymi byłyby specjalności „bez skierowania”: ginekolog-położnik i stomatolog; zadania te realizowane byłyby we współpracy z powiatowymi centrami profilaktyki i promocji zdrowia, natomiast ambulatoryjne leczenie specjalistyczne - tam gdzie wymaga ono specjalistycznej i kosztownej technologii – integrowane będzie ze strukturami leczenia zamkniętego.

W zakresie infrastruktury pomocy społecznej należy dostosowywać struktury istniejących jednostek do istotnych problemów lokalnych społeczności. W tym zakresie owo stałe dostosowywanie jest samo w sobie celem strategicznym. Dziś można wskazać następujące kierunki, w jakich należy modyfikować działanie jednostek pomocy społecznej.

Główne kierunki działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w powiecie kluczborskim.

- 1) Zabezpieczenie w skali powiatu zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych jednostek i rodzin.
- 2) Zapewnienie realizacji podstawowych potrzeb winno być ściśle powiązane z rozwojem pracy socjalnej, tak by w pełni realizować ustawową misję pomocy społecznej, którą jest doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin.
- 3) Zapobieganie i przeciwdziałanie marginalizacji coraz bardziej licznych grup społecznych.
- 4) Poprawa jakości życia osób doświadczających deprawacji społecznej.
- 5) Wspieranie samoorganizacji społecznej i wszelkich form samopomocy.
- 6) Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych .
- 7) Przygotowanie sektora socjalnego do standardów Unii Europejskiej i jego integracji ze strukturami europejskimi.
- 8) Rozwój i wspieranie kształcenia do profesji socjalnych.

Do najważniejszych zadań w zakresie pomocy społecznej należeć będą:

- stworzenie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie
- wspieranie i pomoc osobom i rodzinom w kryzysie
- budowanie lokalnego systemu wsparcia dla osób w kryzysie i ofiar przemocy
- wspieranie inicjatyw wzbogacających ofertę zajęć pozaszkolnych
- zwiększenie liczby profesjonalnych rodzin zastępczych i pogotowi rodzinnych
- zwiększanie efektywności działań umożliwiających powrót dziecka do rodziny biologicznej
- zapewnienie dzieciom do 3 roku życia rodzinnej opieki zastępczej
- przyjmowanie do placówek tylko tych osób, które z różnych powodów mogły zostać umieszczone w rodzinnej formie opieki zastępczej
- praca z rodziną biologiczną
- Propagowanie działalności i współpraca z Ośrodkiem Adopcyjno – Opiekuńczym
- poprawa warunków socjalno-bytowych mieszkańców domów pomocy społecznej
- zmiana organizacji funkcjonowania domów pomocy społecznej w kierunku aktywizowania i rozwoju samorządności mieszkańców
- dostosowanie organizacji pracy i struktur Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej do zgłaszanych potrzeb mieszkańców powiatu
- zapewnienie odpowiedniej do pracy i realizowanych zadań bazy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
- organizowanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- zabiegi rehabilitacyjne bliżej mieszkańców powiatu
- likwidacja barier

1.4. Infrastruktura techniczna

Nowoczesna infrastruktura techniczna jest głównym motorem rozwoju gospodarczego powiatu. Działania służące jej poprawie zostaną ukierunkowane na poprawę infrastruktury transportowej, uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej oraz racjonalną gospodarkę energetyczną, rozwój sieci gazyfikacyjnej i telekomunikacyjnej.

1.4.1. Drogi

W związku z ciągłą degradacją stanu nawierzchni dróg powiatowych poprzez stałe zwiększanie obciążeń komunikacyjnych (wzrost ilości samochodów, w tym o większym tonażu) niezbędne jest w latach 2005-2006 wzmożenie działań inwestycyjnych na obiektach drogowo-mostowych będących w zarządzie samorządu powiatowego. Wieloletnie

niedoinwestowanie utrzymania właściwego stanu technicznego dróg i mostów może spowodować nawet czasowe ich zamknięcie. Odcinki dróg wymagające najpilniej odnowy zawiera poniższa tabela.

Tab. nr 13. Odcinki dróg powiatowych wymagające w latach 2004 - 2012 odnowy nawierzchni bitumicznej

Ip	nr.drogi	nazwa drogi	Lokalizacja odcinka drogi wymagającego odnowy				powierzchnia nawierzchni [m ²]	szacunkowe koszty [tys.zł]	data ostatniej odnowy	ilość lat od ostatniej odnowy [lata]
			odcinek drogi	od km	do km	długość odcinka [km]				
1	1306 0	Byczyna -gr. woj. łódzkiego (Lubnice)	dojazd do mostu na rzece Praśnie	5+611	5+979	0,368	2 944	294	1981 r.	23
2	1304 O	Kostów - gr. woj. wielkopolskiego (Kuźnica Trzczińska)	całość	0+000	5+416	5,416	25 997	2 080	1976 r.	28
3	1340 O	Stare Budkowice - Bierzany	granica powiatu - Laskowice	2+633	3+935	1,302	6 770	542	1986 r.	18
4	1326 0	Stare Olesno -Jasienie	przez m.Jasienie	5+889	7+200	1,311	7 211	577	1986 r.	18
5	1318 0	ode. w m.Krasków	Krasków - do ul. Fabrycznej	0+000	1+672	1,672	8 694	696	1983 r.	21
6	2129 0	Kluczborok ul. Jagiellońska	bez skrzyżowania z ul. Moniuszki	0+026	0+152 0+968	0,829	5 803	696	1984 r.	20
7	1311 0	DK 11- Kujakowice - Byczyna - gr. woj. łódzkiego (Gola)	Jaśkowice - Gola	14+310	18+376	4,066	21 143	1 691	1981 r.	23
8	2128 0	Kluczborok ul. Jana Pawła II	od ul. Jagiellońskiej do ul. Byczyńskiej	0+000	0+895	0,895	6 265	752	1984 r.	20
9	1321 0	Kluczborok - Jakubowice	Skałagi od DP 1336 0 - Jakubowice	12+905	16+897	3,992	20 758	1 661	1986 r.	18
10	1301 0	Byczyna-Bruny - DP 1337 O	od końca m. Proślice -do m. Jakubowice (DP 13210)	7+440	8+924	1,484	7 717	617	1980 r.	24
11	1355 0	Przybkowice - Budzów - Gola	od DK nr 45 - do granicy powiatu	0+000	1+030	1,030	5 150	412	1972 r.	32
12	1324 0	Smardy - Dębiniec	od DK nr 45 (Czaple) - do skrzyżowania z DP13250 (Bogacka Szklarnia)	2+432	5+568	3,136	16 307	1 305	1976 r.	28
13	1350 0	droga przez wieś Bogacica	droga przez wieś Bogacica	0+000	0+240	0,240	1 248	100	1980 r.	24
14	2121 0	Kluczborok ul. Waryńskiego	od ul. Grunwaldzkiej do ul. Byczyńskiej	0+000	0+462	0,462	3 696	296	1989 r.	15
15	1330 0	Chudoba - Zagwizdzie	przez m. Tuły	10+589	11+435	0,896	5 376	430	1983 r.	21
16	1310 0	Ligota Górna - Wojsławice	przez m. Gosław	12+570	13+802	1,232	5 544	444	1972 r.	32
17	1333 0	Tuły - DK 45	od. m Laskowice(DP 1340 O) – do granicy powiatu (Jelowa)	3+111	6+536	3,425	11 988	959	1983 r.	21
18	1325 0	Bogacka Szklarnia - Zawieś	pocz. M. Szum -gr.powiatu	6+642	9+337	2,695	14 014	1 121	1979 r.	25
RAZEM						34,451 km	176 625 m²	14 673tys.zł		

Realizacja założonego planu usprawni w znacznym stopniu lokalną komunikację, w szczególności przyczyni się do uruchomienia nowych, atrakcyjnych terenów inwestycyjnych i rekreacyjno – turystycznych.

Rozwój inwestycji oraz bazy turystyczno-rekreacyjnej będzie miał wpływ na powstawanie nowych miejsc pracy, zmniejszając tym samym stopę bezrobocia, która w naszym regionie jest obecnie duża.

1.4.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego

Cele i zadania w zakresie ochrony różnorodności biologicznej oraz ochrony lasów są następujące:

Cel długoterminowy - ochrona różnorodności biologicznej oraz ochrona lasów - do zrealizowania przez następujące działania:

- utrzymanie istniejących i powołanie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu, w tym ustanowienie ostoi przyrody Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 i objęcie jej zróżnicowanymi programami, formami i kierunkami ochrony (ostoja „Dolina Stobrawy), objęcie ochroną prawną obszarów i form przyrodniczych o wysokich walorach ekologicznych i krajobrazowych (proponowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Proсны” i rezerwatów „Kania” i „Krystyna” oraz innych wynikających z opracowań inwentaryzacyjnych i studialnych gmin, np. rezerwat „Czarny Staw” oraz utworzenie obszarów chronionych niższej rangi – zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne),
- eliminowanie lub ograniczanie aktualnych i potencjalnych zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej,
- zachowanie i systematyczne wzbogacanie istniejących oraz odtwarzanie zanikłych elementów różnorodności biologicznej, a zwłaszcza renaturalizacja cennych ekosystemów i siedlisk,
- wzmocnienie służb ochrony przyrody oraz wspieranie działalności ochrony przyrody i krajobrazu organizacji pozarządowych i ruchów społecznych.

Zadania krótkoterminowe na lata 2005-2007:

- Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych
 - opracowanie planów ochrony obszarów chronionych i rezerwatów na terenie powiatu,
 - wspieranie gmin w ustanawianiu obszarów chronionych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenach rolniczych, gdzie występują pozostałości ekosystemów i cennych fragmentów krajobrazu,

- bieżąca ochrona obszarów i obiektów prawnie chronionych,
- opracowanie planu zabiegów konserwacyjnych i pielęgnacyjnych pomników przyrody,
- Ochrona i renaturalizacja siedlisk
 - opracowanie powiatowej „czerwonej listy” zbiorowisk roślinnych i biotopów wymagających specjalnej troski,
 - wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego gmin zapisów określających sposoby użytkowania cennych elementów przyrodniczych i krajobrazowych (a w szczególności drobnych zbiorników wodnych, torfowisk, tarasów zalewowych, stref brzegowych, jezior i rzek na obszarze gminy),
 - inwentaryzacja zdegradowanych ekosystemów wodno-błotnych oraz opracowanie programów ich renaturalizacji.
- Integracja ochrony środowiska z planowaniem przestrzennym
 - przeciwdziałanie rozwojowi budownictwa mieszkalnego i rekreacyjnego na terenach chronionych,
 - wdrożenie procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowaniem,
 - ścisłe przestrzeganie i wprowadzenie zasad w planach zagospodarowania przestrzennego selektywnego dostępu do terenów wyjątkowo cennych przyrodniczo,
 - przygotowanie opracowań ekofizjograficznych gmin z wykorzystaniem dokumentacji dotyczących inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej gmin.
- Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt
 - opracowanie planów ochrony siedlisk gatunków, które są zagrożone,
 - opracowanie i wdrożenie zasad postępowania z gatunkami konfliktowymi, w tym określenia sposobów minimalizacji szkód,
 - opracowanie regionalnej listy gatunków zagrożonych wyginięciem oraz wdrożenie regionalnego programu ochrony tych gatunków.
- Ochrona lasów
 - realizacja programu zwiększania lesistości kraju w ramach powiatowego planu zwiększania lesistości,
 - ograniczanie penetracji ludzi w okresie letnim i przy zbiorze runa leśnego,
 - ograniczenie zaśmiecania lasu,
 - ograniczenie powstawania i tworzenia barier ekologicznych utrudniających migrację zwierząt,
 - ograniczanie nielegalnego pozyskiwania drewna,
 - ochrona lasów lęgowych,
 - systematyczny monitoring stanu „zdrowotnego” lasów,

- prace pielęgnacyjne drzewostanu,
- intensyfikacja prac związanych z opracowaniem i aktualizacją operatów urządzeniowych lasów niepaństwowych oraz nadzór nad realizacją tych planów.
- Ochrona i utrzymanie krajobrazu rekreacyjnego
 - rozwój sieci szlaków turystycznych i przyrodniczych ścieżek dydaktycznych,
 - monitoring ruchu turystycznego, a w szczególności na obszarach chronionych.
- Utrzymanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego
 - opracowanie i wdrożenie programu rolno-środowiskowego,
 - systematyczny rozwój rolnictwa ekologicznego agroturystyki.

Cele i zadania w zakresie ochrony powietrza i ochrony przed hałasem są następujące:

Cel długoterminowy - ochrona powietrza i ochrona przed hałasem - do zrealizowania przez następujące działania:

- wprowadzanie ekologicznego systemu ogrzewania, systematyczna poprawa jakości powietrza, w szczególności w zwartych zabudowach na terenach miejskich,
- poprawa klimatu akustycznego w zwartych zabudowach na terenach miejskich.

Zadania krótkoterminowe na lata 2005-2007

- kompleksowa gazyfikacja terenów miejskich i wiejskich,
- systematyczne ekologiczne ucieplnianie miast powiatu,
- wdrażanie odnawialnych źródeł energii,
- modernizacja dróg i nawierzchni dróg na terenie powiatu, (w szczególności obwodnica Kluczborka w ciągu drogi krajowej nr 11 Kołobrzeg-Bytom,
- opracowanie map akustycznych i ewentualnych programów naprawczych, wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych powiatu.

Cele i zadania systemowego monitorowania stanu środowiska są następujące:

Cel długoterminowy - systemowe monitorowanie stanu środowiska - do zrealizowania przez wprowadzanie nowych technik i doskonalenie istniejących, pozwalających analizować zmiany zachodzące w środowisku i oceniać zagrożenia w środowisku.

Zadania krótkoterminowe na lata 2005 - 2007:

- monitoring jakości wód powierzchniowych (założenie posterunków pomiarowo-kontrolnych jakości wody w rzekach: Bogacicy i Budkowiczanki),
- monitoring jakości wód podziemnych,
- monitoring gospodarki wodno-ściekowej,

- monitoring eksploatacji składowisk,
- monitoring jakości powietrza,
- monitoring klimatu akustycznego,
- monitoring oceny przydatności osadów ściekowych do zagospodarowania

1.4.3. Turystyka na obszarach wiejskich

Rozwój turystyki w powiecie kluczborskim powinien być realizowany na zasadzie przedsięwzięć punktowych (np. agro i eko-turystyki oraz turystyki kwalifikowanej (wędkarstwo, łowiectwo). Obecnie na terenie powiatu znajduje się 14 gospodarstw agroturystycznych i 8 gospodarstw ekologicznych z ciekawymi ofertami spędzania wolnego czasu dla turystów z dużych aglomeracji miejskich.

Rozwój ten musi odbywać się zgodnie z zasadami racjonalnego wykorzystywania środowiska w połączeniu z proekologiczną edukacją społeczeństwa.

Rozwój turystyki obejmuje następujące elementy: poprawę dostępności usług turystycznych (układ dojazdowy), rozbudowę i modernizację bazy turystycznej, kształcenie kadr turystycznych oraz stworzenie systemu informacji i promocji oferty usług turystycznych. Ważnym elementem w tej dziedzinie jest także budowa sieci lokalnych tras rowerowych, który przyczyni się do wzmożenia ruchu turystycznego w powiecie kluczborskim.

IV. Realizacja zadań i projektów

W rozdziale tym przedstawiono listę zadań inwestycyjnych i remontowych w układzie tabelarycznych w ujęciu na lata 2005 - 2006 oraz 2007 – 2013.

Zaplanowane zadania na lata 2005 – 2006 realizowane będą w układzie przedstawionym poniżej w warunkach posiadania przez powiat środków finansowych, tak jak zaplanowane to zostało w niniejszym opracowaniu w rozdziale VII. Plan Finansowy. W latach 2007 – 2013 przedstawiono zadania, które mają charakter fakultatywny, tzn. kolejność ich realizacji uzależniona będzie nie tylko od posiadanych środków finansowych ale również od wykonania zaplanowanych zadań na lata 2005 – 2006. Kolejność realizacji zadań w tym czasie określa rok jego wykonania.

Tabela 14. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2005-2006 W POWIECIE KLUCZBORSKIM

1	2	3	4	5	6	7	8	
								Nazwa planowanego działania
ZARZĄD DRÓG POWIATOWYCH		Przebudowa drogi Byczyna - gr. woj. łódzkiego (Lubnice) - dojazd do mostu na rzecę Prośnie	Zgodne	2005	0,368 km drogi		200	
		Przebudowa drogi Kostów - gr. woj. wielkopolskiego (Kuznica Trzcńska) - całość i odcinka drogi Byczyna - Kostów	Zgodne	2006	5,416 km		2 080	
		Przebudowa drogi Stare Buckowice - Bierzany - granica powiatu - Laskowice	Zgodne	2006	1,302 km		542	
		Przebudowa drogi Stare Oleśno - Jasienie przez m. Jasienie	Zgodne	2005	1,311 km		577	
		Przebudowa drogi - Kluczbork, u. Jagiełłowska bez skrzyżowania z ul. Moniuszki	Zgodne	2006	0,829 km		896	
		Przebudowa drogi Kluczbork ul. Jana Pawła II od ul. Jagiełłowskiej do ul. Byczyńskiej	Zgodne	2006	0,895 km		752	
		Przebudować drogi Kluczbork - Jakubowice na odcinku Skawgi od DP 1336 0 - Jakubowice	Zgodne	2006	3,982 km		1 661	
		Przebudowa drogi DP 1306 O Borek - Roszkowice	Zgodne	2006	2,608 km		1 420	
		Przebudowa drogi Szymonków - gr. woj., wielkopolskiego (Buczek Wielki)	Zgodne	2005 - 2006	1,603 km		2 000	
		Przebudowa ustroju nożnego mostu w Smardach	Zgodne	2005	poprawa stanu technicznego		350	
		Remont wiaduktu: Kluczbork ul. K. Marki	Zgodne	2006	poprawa stanu technicznego		50	
		Remont mostu za m. Wąsice	Zgodne	2006	poprawa stanu technicznego		200	
		Przebudowa przepustu przed m. Płaski	Zgodne	2006	poprawa stanu technicznego		100	
		Przebudowa drogi powiatowej Nr 13570 Szymonków-granica województwa - dokumentacja na zadanie planowane w 2006r.	Zgodne	2005	dokumentacja techniczna		42	
		Remonty częściowa nawierzchni bitumicznej grysem i emulsją oraz asfaltobetonem.	Zgodne	2005	poprawa stanu nawierzchni dróg		307	
		Remont z przebudową mostu na drodze powiatowej Nr 13210 w m. Smardzy	Zgodne	2005	poprawa stanu technicznego		250	
		Remont drogi-odnowa nawierzchni Nr 1326 - odcinek przez m. Jasienie.	Zgodne	2005	poprawa stanu nawierzchni dróg		240	
		Remont drogi-odnowa nawierzchni Nr 13180 - odcinek w m. Kraszków.	Zgodne	2005	poprawa stanu nawierzchni dróg		284	
	STAROSTWO POWIATOWE W KLUCZBORKU		Uzbrojenie terenu działek budowlanych w m. Bogacica II etap (19 działek)	Zgodne	2005	podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej działek		150
			Kontynuacja budowy oddziału chirurgicznego Powiatowego Szpitala w Kluczborku.	Zgodne	2005	uruchomienie oddziału	Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. w Kluczborku	856

Tabela 14. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2005-2006 W POWIECIE KLUCZBORSKIM

1	2	3	4	5	6	7	8
Nazwa jednostki	Nazwa planowanego działania	Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego	Etapy działania z przewidywanym czasem realizacji	Oczekiwane rezultaty	Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia [tyś. PLN]	
Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku	Zakup wirówki pralniczej WR-15	nie dotyczy	2005	1 szt.	Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku	9	
	Zakup zmywarki – wyparacza do naczyń ZK-05	nie dotyczy	2005	1 szt.		6	
Dom Pomocy Społecznej w Gieraltcach	Zakup pralnic, szt.2	nie dotyczy	2005	2 szt.	Dom Pomocy Społecznej w Gieraltcach	15	
	Remont i malowanie sal lekcyjnych – 9 sal.	nie dotyczy	2005	poprawa warunków nauczania	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kluczborku	12	
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kluczborku	Remont dachu na budynku szkoły.	nie dotyczy	2005	poprawa stanu technicznego budynku		50	
	Etap końcowy remontu sali gimnastycznej szkoły.	nie dotyczy	2005	oddanie do użytku sali gimnastycznej	Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kluczborku	65	
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kluczborku	Remont dachu na budynku szkoły.	nie dotyczy	2005	poprawa stanu technicznego budynku	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kluczborku	35	
	Remont i malowanie sal lekcyjnych i korytarzy.	nie dotyczy	2005	poprawa warunków nauczania		57	
Zespół Szkół Licealna – Technicznych w Kluczborku	Remont kominów i wymiana krętek wentylacyjnych.	nie dotyczy		poprawa stanu technicznego budynku	Zespół Szkół Licealna – Technicznych w Kluczborku	4	
	Wymiana rynien i rur spustowych.	nie dotyczy		poprawa stanu technicznego budynku			
	Wymiana okien w sali gimnastycznej z zmniejszeniem otworów okiennych.	nie dotyczy	2005	poprawa stanu technicznego budynku			
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Kluczborku	Wymiana okien w sali gimnastycznej szkoły.	nie dotyczy	2005	poprawa stanu technicznego budynku	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Kluczborku	15	
Dom Dziecka w Będkowie	Remont dachu budynku z adaptacją słychu dla potrzeb jednostki.	nie dotyczy	2005	poprawa stanu technicznego budynku	Dom Dziecka w Będkowie	25	
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku	Remont toalet.	nie dotyczy	2005	poprawa stanu technicznego budynku	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku	10	
						12 858	

Tabela 15. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2007-2013 W POWIECIE KLUCZBORSKIM

1	2	3	4	5	6	7	8
Nazwa jednostki	Nazwa planowanego działania	Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego	Etapy działania z przewidywanym czasem realizacji	Oczekiwane rezultaty	Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia (tyt. PLN)	
	Przebudowa drogi Byszyna - DK 11 - Kujakowice - Byszyna - gr. woj. łódzkiego (Gola) - odcinek Jaskowice - Gola	zgodnie	2007 - 2013	4,066 km		1 801	
	Przebudowa drogi Byszyna-Bruny - DP 1337 O na odcinku od końca m. Prołlice -do m. Jaskowice (DP 13210)	zgodnie	2007 - 2013	1,484 km		817	
	Przebudowa drogi Przykockowice - Buszów - Gola od DK nr 45 - do granicy powiatu	zgodnie	2007 - 2013	1,030 km		412	
	Przebudowa drogi Smardzy - Dębniec od DK nr 45 (Czaple) - do skrzyżowania z DP 13250 (Bogacka Szklania)	zgodnie	2007 - 2013	3,168 km		1 305	
	Przebudowa drogi przez wieś Bogacica	zgodnie	2007 - 2013	0,24 km		100	
	Przebudowa drogi Kluczbork ul. Waryńskiego od ul. Gmurwaldzkiej do ul. Byszynskiej	zgodnie	2007 - 2013	0,462 km		206	
	Przebudowa drogi Chudoba - Ząpwitcze przez m. Tuły	zgodnie	2007 - 2013	0,898 km		430	
	Przebudowa drogi Ligota Górna - Wojsławice przez m. Gosław	zgodnie	2007 - 2013	1,232 km		444	
	Przebudowa drogi Tuły - DK 45 od m. Laskowice(DP 1340 O) - do granicy powiatu (Jelcowa)	zgodnie	2007 - 2013	3,425 km		959	
	Przebudowa drogi Bogacka Szklania - Zawisz pocz. M. Szum -gr powiatu	zgodnie	2007 - 2013	2,695 km		1 121	
	Przebudowa drogi Gołarłów - Kozłowice - Skrońsko (kolektor, chodnik, jezdnia) w m. Kujakowice Górne	zgodnie	2007 - 2013	0,362 km		850	
	Przebudowa drogi Wokczyn - Blakupice (kolektor, chodnik, jezdnia) w m. Blakupice	zgodnie	2007 - 2013	1,1 km		1 800	
	Przebudowa drogi Wokczyn - Blakupice (kolektor, chodnik, jezdnia) od m. Wokczyn	zgodnie	2007 - 2013	1,250 km		2 500	
	Przebudowa mostu Kluczbork ul. Mielkiewicza	zgodnie	2007 - 2013	1		500	
	Przebudowa przepustu sklepionego na most z korektą dojazdów w m. Makowa	zgodnie	2007 - 2013	1		600	
	Przebudowa przepustu za m. Byszyna	zgodnie	2007 - 2013	1		45	
	Przebudowa przepustu p. m. Prołlice - Byszyna-Bruny - DP 1337 O - 4+759	zgodnie	2007 - 2013	1		40	
	Przebudowa przepustu przed m. Tuły	zgodnie	2007 - 2013	1		40	
	Przebudowa przepustu p. m. Prołlice - Byszyna-Bruny - DP 1337 O - 4+281	zgodnie	2007 - 2013	1		40	
	Przebudowa przepustu za m. Jaskowice - DK 11 - Kujakowice - Byszyna - gr. woj. łódzkiego (Gola)	zgodnie	2007 - 2013	1		25	
	Przebudowa przepustu Wokczyn ul. Szymonowska - Wokczyn - Woskowice Górne	zgodnie	2007 - 2013	1		25	
	Przebudowa przepustu przed m. Krzywiczynami - (Kudźnica Trzcińska) gr. woj. wielkopolskiego - Wokczyn	zgodnie	2007 - 2013	1	Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku	20	

Tabela 15. PLANOWANE PROJEKTY I ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2007-2013 W POWIECIE KLUCZBORSKIM

1	2	3	4	5	6	7	8
Nazwa jednostki	Nazwa planowanego działania	Zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego	Etapy działania z przewidywanym czasem realizacji	Oczekiwane rezultaty	Institucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Nakłady do poniesienia [tyś. PLN]	
	Przebudowa przepustu za m. Jełkowice 16+118 - DK 11- Kujakowice - Buczyna - gr woj. łódzkiego (Gola)	zgodnie	2007 - 2013	1		20	
	Przebudowa przepustu przed m. Komorzno 2+042 - (Kuchnia Trzcinska) gr. woj. wielkopolskiego - Woleczyn	zgodnie	2007 - 2013	1		20	
	Przebudowa przepustu za skrzyżowaniem z DP 13480 0+659 -	zgodnie	2007 - 2013	1		20	
	Przebudowa przepustu przed m. Lasowice Małe 8+390 - Stare Olesno - Jasienie	zgodnie	2007 - 2013	1		15	
	Przebudowa przepustu za m. Tuły 13+112 - Chudoba - Zagwibrze	zgodnie	2007 - 2013	1		15	
	Przebudowa przepustu za m. Ligotka Wokczyńska 2+488 - Woleczyn - Woskowice Górze	zgodnie	2007 - 2013	1		15	
	Przebudowa przepustu za m. Świniany Wielkie 7+411 - Woleczyn - Woskowice Górze	zgodnie	2007 - 2013	1		35	
	Przebudowa przepustu w m. Borek 1+628 - DP 1306 0 - Borek - Sierosławice DW 487	zgodnie	2007 - 2013	1		25	
	Przebudowa przepustu przed m. Brzezinki 1+386 - Woleczyn - Biskupice	zgodnie	2007 - 2013	1		25	
	Przebudowa przepustu przed skrzyżowaniem z DP 13100 (p.m. Maciejów) 9+770 - Bąków - Kobyła Góra - DP 1310 0	zgodnie	2007 - 2013	1		20	
	Przebudowa przepustu w m. Brzezinki 1+377 - Woleczyn - Biskupice	zgodnie	2007 - 2013	1		20	
	Przebudowa przepustu za m. Świniany Wielkie 8+619 - Woleczyn - Woskowice Górze	zgodnie	2007 - 2013	1		20	
	Przebudowa przepustu w m. Wierzbica Góra 5+976 - DP 1348 0 - Wierzbica Świniany Małe	zgodnie	2007 - 2013	1		15	
	Obwód Drogowo-Mostowy Remont zaplecza - Woleczyn ul. Fabryczna 27	zgodnie	2007 - 2013	1		200	
Razem:						14 325	

V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu

Zaplanowane projekty w zakresie infrastruktury drogowej są ściśle związane z działaniami mającymi na celu rozwój lokalny na obszarach wiejskich powiatu kluczborskiego poprzez budowę infrastruktury turystycznej (szlaki turystyczne i obiekty na nich zlokalizowane, gospodarstwa ekologiczne i agroturystyczne). Chcąc być dobrym partnerem regionalnym, dla tych, którzy chcą na tych obszarach inwestować powiat kluczborski musi realizować projekty drogowe.

Także zadania służące utrzymaniu w dobrym stanie technicznym obiektów infrastruktury społecznej jest ważne dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa lokalnego, stąd ich obecność w planach inwestycyjnych.

Zakładane cele do osiągnięcia w zakresie ochrony środowiska są częścią świadomej współpracy z gminami, dla których ochrona środowiska jest zadaniem równie ważnym.

Zakłada się duży wysiłek partnerów społecznych i instytucjonalnych w działaniach zdefiniowanych jako przeciwdziałanie marginalizacji społecznej. Wszelkie działania powiatu i w/w instytucji, które zamierzamy realizować poprzez środki finansowe Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) nie będą efektywne jeśli zadania inwestycyjne dofinansowywane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w ramach ZPORR) nie będą realizowane także w latach 2007 – 2013.

VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć planu

Zakłada się, że metodą na zbudowanie dobrego planu rozwoju lokalnego jest szczegółowe rozpisanie wcześniej uzgodnionych celów na małe działania rozłożone w czasie i konsekwentnie realizowane z jasno sprecyzowanymi celami, działaniami i rezultatami oraz realnym budżetem. Realizacja planu winna także przynieść określone wskaźniki osiągnięć i efektów tj.:

- poprawę jakości dróg poprzez ich budowę i modernizację oraz zmniejszenie ilości kolizji i wypadków drogowych,
- poprawę jakości środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie zrzutu ścieków nie oczyszczonych , zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- rozszerzenie oferty w zakresie kultury, sportu i turystyki poprzez wzrost ilości imprez i obiektów służących do tych celów,
- poprawę bazy edukacyjnej dla młodzieży poprzez remonty i modernizacje obiektów szkolnych,
- poprawa jakości bazy leczniczej i warunków ekonomicznych funkcjonowania obiektów służby zdrowia i gabinetów lekarskich, a także wzrost dostępności do usług medycznych poprzez zwiększenie ilości wykonywanych zabiegów porad,
- tworzenie infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości,

W przypadku zaplanowanych przez powiat kluczborski projektów zadań inwestycyjnych i remontowych są to „oczekiwane rezultaty” wpisane w tabelach: Planowane projekty inwestycyjne i remontowe w latach 2005 – 2006 oraz w latach 2007 – 2013 w rozdziale IV. Realizacja zadań i projektów.

VII. Plan finansowy

Plan finansowy powiatu kluczborskiego na lata 2004 – 2011 (w zł)

Dochody	2004 stan na 02.12.2003	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Dochody własne, z tego:	9.290.345	11.204.052	11.551.890	12.105.381	12.364.965	12.896.568	13.354.699	14.125.490
-udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	3.332.814	4.280.438	4.520.000	4.650.000	4.760.000	4.900.000	5.050.000	5.150.000
-sprzedaż mienia	469.000	2.100.000	880.000	600.000	600.000	-	-	-
-opłaty komunikacyjne	1.756.000	1.500.000	1.600.000	1.650.000	1.700.000	1.750.000	1.800.000	1.900.000
2. Dotacje celwe na zadania zlecone	4.904.579	3.426.531	3.500.000	3.600.000	3.700.000	3.800.000	3.900.000	4.000.000
3. Dotacje celowe na zadania własne	5.081.095	3.507.113	3.600.000	3.700.000	3.800.000	3.900.000	4.000.000	4.100.000
4. Subwencje:	22.901.678	23.107.592	25.009.874	25.566.235	26.455.800	27.113.820	27.887.000	28.390.460
5. Dochody ogółem:	42.177.697	41.245.288	43.661.764	44.971.616	46.320.765	47.710.388	49.141.699	50.615.950

Wydatki	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
6. Wydatki bieżące	41.812.763	47.369.156	44.669.400	45.739.252	41.988.405	43.536.709	44.941.699	46.615.950
7. Wydatki inwestycyjne	4.274.296	1.153.000	660.000	900.000	0	800.000	2.200.000	4.400.000
8. Wydatki ogółem:	46.087.059	48.522.156	45.329.400	46.639.252	41.988.405	44.336.709	47.141.699	50.615.950

Przychody i rozchody

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
9. Nadwyżki z lat ubiegłych/ wolne środki	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Kredyty	3.400.000	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisja obligacji	2.000.000	8.300.000	4.000.000	4.000.000	0	0	0	0
12. Spłata kredytów (kapitał)	1.490.638	1.023.132	2.332.364	2.332.364	2.332.360	1.373.679	0	0
13. Wykup obligacji (kapitał)	0	0	0	0	2.000.000	2.000.000	3.000.000	2.600.000
SALDO (5-8+9+10+11-12-13):	0	0	0	0	0	0	0	0

Wskaźniki zadłużenia

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Spłata kredytów, wykup obligacji, poręczenie (kapitał i odsetki)	2.761.901 w tym poręczenie 746.730	4.183.799 w tym poręczenie 2.055.350	5.476.893 w tym poręczenie 2.249.800	2.915.745 w tym poręczenie 0	4.799.899 w tym poręczenie 0	3.573.343 w tym poręczenie 0	3.000.000 w tym poręczenie 0	2.600.000 w tym poręczenie 0
-% od dochodów, ograniczenie ustawowe 15%	6,5	10,1	12,5	6,5	10,4	7,5	6,1	5,1
Wys. zadłużenia na koniec roku.	17.699.049	22.920.567	22.338.403	24.006.039	19.673.679	16.300.000	13.300.000	10.700.000
-% od dochodów ograniczenie ustawowe 60%	41,9%	55,6%	51,2%	53,4%	42,5%	34,2%	27,1%	21,1%

Źródło: Wydział Finansowy – Starostwa Powiatowego w Kluczborku.

Tabela 16. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO W LATACH 2005-2006

Nazwa jednostki organizacyjnej powiatu kluczborskiego	Zakres niezbędnych robót	Źródła finansowania W. własne, O-obecne [%]		Szacunkowa wartość robót do realiz. w latach 2005-2006 [tys. zł]	Przewidywany termin wykonania robót w latach wraz z rodzajem zadania: I-Inwestycyjny, IZ-zakup inwestycyjny, F-remont (tys. zł)								
		W	O		2005		2006		I	IZ	F		
					9	10	11	12				13	14
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Przebudowa drogi Byczyna -gr. woj. łódzkiego (Lubnice) - dojazd do mostu na rzecze Prołnie	100		200				200					
	Przebudowa drogi Kosów - gr. woj. wielkopolskiego (Kuznica Trzeńska) - całość i odcinka drogi Byczyna - Kosów	100		2 080							2 080		
	Przebudowa drogi Stare Butkowice - Bierdzany - granica powiatu - Laskowice	100		542							542		
	Przebudowa drogi Kluczbork ul. Jana Pawła II od ul. Jagiellońskiej do ul. Byczyńskiej	100		752							752		
	Przebudowa drogi - Kluczbork, u. Jagiellońska bez skrzyżowania z ul. Moniuszki	100		696							696		
	Przebudowa drogi Kluczbork - Jakubowice na odcinku Skalągi od DP 1338 0 - Jakubowice	100		1 161							1 161		
	Przebudowa drogi DP 1305 O Borek - Rosszowice	100		1 420							1 420		
	Przebudowa drogi Szymonków - gr. woj., wielkopolskiego (Buczek Wielki)	100		1 958							1 958		
	Remont wiaduktu: Kluczbork ul. K. Miarci	100		50							50		
	Remont mostu za m. Wąsice	100		200							200		
	Przebudowa przepustu przed m. Piaski	100		100							100		
	Przebudowa drogi powiatowej Nr 13570 Szymonków-granica województwa - dokumentacja na zadanie planowane w 2005r.	100		42				42					
	Remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznej grysem i emulcją oraz asfaltobetonem.	100		307						307			
	Remont z przebudową mostu na drodze powiatowej Nr 13210 w m. Smardzy	100		250						250			
	Remont drogi-odnowa nawierzchni Nr 1326 - odcinek przez m. Jasienie.	100		240						240			
	Remont drogi-odnowa nawierzchni Nr 13180 - odcinek w m. Krasków	100		284						284			
	Razem			10 282				242		1 081	8 999	0	0
	Remont i malowanie sal lekcyjnych i korytarzy	100		57						57			
	Remont kominów i wymiana krętek wentylacyjnych.	100		4						4			
	Wymiana rybnien i rur spustowych.	100		3						3			
	Wymiana okien w sali gimnastycznej z zmniejszeniem otworów okiennych.	100		16						16			
	Razem			80				0		80	0	0	0

ZARZĄD DROG POWIATOWYCH

Zespół Szkół Licealno-Technicznych w Kluczborku

Tabela 16. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO W LATACH 2005-2006

Nazwa jednostki organizacyjnej powiatu kluczborskiego	Zakres niezbędnych robót	Źródła finansowania: W- własne, O- obce [%]		Szacunkowa wartość robót do realiz. w latach 2005-2006 [tys. zł]	Przewidywany termin wykonania robót w latach wraz z rodzajem zadania: I- inwestycja, Iz- zakup inwestycyjny, r- remont (tys. zł)								
		W	O		2005		2006		I	Iz	r		
					3	4	9	10				11	12
1	2	3	4	5	9	10	11	12	13	14			
STAROSTWO POWIATOWE W KLUCZBORKU	Uzbrojenie terenu działek budowlanych w m. Bogacica II etap (19 działek).	100		150	150								
	Kontynuacja budowy oddziału chirurgicznego Powiatowego Szpitala w Kluczborku.	100		656	656								
	Razem			806	806	0	0	0	0	0	0	0	0
Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku	Zakup wirówki pralniczej WR-15	100		9	9								
	Zakup zmywarki – wyparacza do naczyń ZK-05	100		6	6								
	Razem			15	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Dom Pomocy Społecznej w Gieralicach	Zakup pralnic, szt. 2	100		15	15								
	Razem			15	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół Społecznych w Kluczborku	Remont i malowanie sal lekcyjnych – 9 sal.	100		12	12								
	Remont dachu na budynku szkoły	100		50	50								
	Razem			62	62	0	0	0	0	0	0	0	0
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kluczborku	Etap końcowy remontu sali gimnastycznej szkoły.	100		55	55								
	Razem			55	55	0	0	0	0	0	0	0	0
	Remont i malowanie sal lekcyjnych i korytarzy.	100		57	57								
	Remont kominów i wymiana kratk wentylacyjnych.	100		4	4								
	Wymiana ryziem i rur spustowych.	100		3	3								
	Wymiana okien w sali gimnastycznej z zmniejszeniem otworów okiennych.	100		16	16								
	Razem			80	80	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kluczborku	Remont dachu na budynku szkoły.	100		35	35								
	Razem			35	35	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Kluczborku	Wymiana okien w sali gimnastycznej szkoły.	100		15	15								
	Razem			15	15	0	0	0	0	0	0	0	0
Dom Dziecka w Bajkowie	Remont dachu budynku z adaptacją strychu dla potrzeb jednostki.			25	25								
	Razem			25	25	0	0	0	0	0	0	0	0
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku	Remont toalet.	100		10	10								
	Razem			10	10	0	0	0	0	0	0	0	0
POOSUMOWANIE [tys. zł]				11 480	1 048	30	1 161	8 959	0	0	0	0	0
				Łącznie inwestycje (+Iz):	1 078								
				Łącznie remonty (+Iz):	1 161								
				Łącznie inwestycje i remonty (+Iz):	8 959								
				Łącznie remonty:	1 161								
				Łącznie inwestycje i remonty:	8 959								

VIII. System wdrażania planu

Przedstawione w Planie Rozwoju Lokalnego:

- planowane projekty i zadania inwestycyjne do realizacji na lata 2005 – 2006 oraz na lata 2007 – 2013 a także
- plan finansowy realizacji inwestycji na lata 2005 - 2006 przez powiat kluczborski, który szczegółowo określa zadania oraz sposoby ich finansowania - zabezpieczenie środków z budżetu powiatu (lata 2005 – 2011), funduszy strukturalnych, budżetu państwa, WFOŚiGW, PFRON i inne fundusze celowe (lata 2007 – 2013)

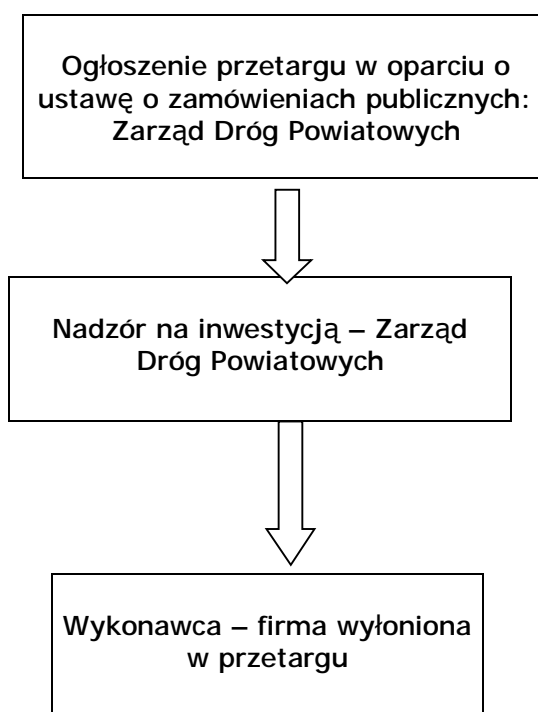
początkują zmianę podejścia do planowania w powiecie w szczególności w planowaniu inwestycyjnym i finansowym.

Wśród najważniejszych korzyści jakie powiat odniesie wykorzystując wdrożenie Planu Rozwoju Lokalnego znajdują się:

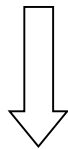
- możliwość lepszego i wcześniejszego przygotowania poszczególnych inwestycji do realizacji oraz optymalizacja źródeł finansowania;
- ocena wpływu inwestycji na budżet powiatu po jej zrealizowaniu;
- wydłużenie horyzontu planowania i uszczegółowienie finansowej strony planu inwestycyjnego oraz analiza możliwości finansowych powiatu.

Wdrażanie poszczególnych inwestycji z planu odbywać się będzie wg schematów:

I. Inwestycje drogowe:

II. Inwestycje w placówkach i jednostkach organizacyjnych powiatu:

Ogłoszenie przetargu w oparciu o
ustawę o zamówieniach
publicznych:
Zarząd Powiatu
(Wykonawca – Wydział Gospodarki
Mieniem Powiatu Starostwa
Powiatowego)

Nadzór na inwestycją – placówka
lub jednostka organizacyjna
powiatu, w której następuje
realizacja zadania

Wykonawca – firma wyłoniona
w przetargu

IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

1. System monitorowania i oceny planu rozwoju lokalnego

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i co nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze powiatu.

Organami powiatu odpowiedzialnymi za monitorowanie i ocenę realizacji planu są:

2. Rada Powiatu
3. Zarząd Powiatu

Do zadań Zarządu Powiatu należy:

- a) monitorowanie realizacji planu i składanie informacji w tej sprawie Radzie Powiatu,
- b) konsultacje z partnerami społeczno–gospodarczymi powiatu dot. planu
- c) składanie propozycji zmian w planie,

Do Rady Powiatu należy okresowa ocena realizacji planu.

Monitorowanie realizacji planu odbywać się będzie na podstawie sprawozdań budżetowych i finansowych jednostek organizacyjnych powiatu oraz innych dokumentów przedkładanych Komisji na jej żądanie.

Ocena realizacji planu

- pod względem finansowym odbywać się będzie na podstawie sprawozdań rocznych z wykonania planu wydatków;
- pod względem merytorycznym na podstawie sprawozdań dyrektorów jednostek.

Ocena planu rozwoju lokalnego dokonywana będzie każdorazowo na zakończenie roku budżetowego.

2. Komunikacja społeczna w czasie realizacji planu rozwoju lokalnego

Współpraca pomiędzy powiatem a organizacjami pozarządowymi przy realizacji założeń planu rozwoju lokalnego odbywać się może na podstawie corocznie aktualizowanego „Programu współpracy powiatu kluczborskiego z organizacjami pozarządowymi” w zakresie:

- programowania i realizacji regionalnej polityki ekorozwoju,
- tworzenia warunków do rozwoju turystyki w szczególności poprzez polepszanie i rozwój infrastruktury turystycznej, promocję turystyki, pozyskiwanie inwestorów, monitoring ruchu turystycznego,
- pozyskiwania i wykorzystywania środków pomocowych Unii Europejskiej oraz innych krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych,
- podejmowania działań organizacyjnych i inwestycyjnych mających na celu zrównoważony rozwój, poprawę warunków życia ich mieszkańców oraz rozwój przedsiębiorczości na terenie powiatu,
- inspirowania i podejmowania wspólnych inicjatyw służących społeczno-gospodarczemu rozwojowi powiatu,
- realizacji innych przedsięwzięć promujących ideę samorządności i integracji europejskiej,

3. Public Relations planu rozwoju lokalnego

Informacje o planie i jego realizacji rozpowszechniane będą poprzez:

- strony internetowe powiatu – zamieszczenie planu oraz jego aktualizacja;
- Kluczborski Informator Powiatowy – kwartalnik samorządowy powiatu kluczborskiego;
- wydawnictwa informacyjno – promocyjne;
- współpracę z redakcjami lokalnych mediów – przekazywanie za ich pośrednictwem ważnych informacji dotyczących bieżącego funkcjonowania samorządu i jednostek powiatu, w tym realizację zadań inwestycyjnych i remontowych;
- prowadzenie własnej działalności wydawniczo - promocyjnej w formie różnego rodzaju wydawnictw książkowych dotyczących powiatu, w tym realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych.
- wizualizację – standardowe oznaczanie obiektów, wydawnictw i wystrojów upowszechniające wiedzę o efektach planu.